

Jungtinių
Amerikos Valstijų
LIETUVIŲ
BENDRUIOMENĖS

ĮSTATAI
IIR
TAISYKLĖS

Su JAV LB Tarybų priimtais pakeitimais ir papildymais iki 2000 m. rugsėjo mėn. 29 d.

Paruošė JAV LB XVI Tarybos (2000 -2003) prezidiumas:
pirmininkė Regina Narušienė, vicepirmininkai Gediminas
Damašius, Bronius Juodelis, Dr. Petras Kisielius,
sekretorės Birutė Vilutienė ir Birutė Vindašienė

+

Su JAV LB Tarybų priimtais pakeitimais ir papildymais
nuo 2000 m. rugsėjo mėn. 29 d. iki 2009 m. vasario mėn. 1 d.

Paruošė JAV LB XVIII Taryba (2006-2009):
Prezidiumas: pirmininkė Danguolė Navickienė, sekretorius Jurgis Joga,
Violeta Gedgaudienė, Dr. Rimtautas Marcinkevičius, Angelė Nelsienė;
Įstatų komisija: pirmininkas Algis Rugienius, Arvydas Barzdukas, Jūratė Budrienė,
Algimantas Gečys, Rūta Kalvaitytė-Skučienė, Algis Kazlauskas, Rimantas Vaitkus.

TURINYS

Lietuvių Charta	4
JAV Lietuvių Bendruomenės aktas	5

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ĮSTATAI

1	Pavadinimas	6
2 - 7	Apimtis, tikslas ir uždaviniai.....	6
8 - 15	Bendrieji nuostatai	7
16 - 32	JAV LB Taryba	7
33 - 38	JAV LB Krašto valdyba	9
39 - 48	JAV LB Krašto valdybos institucijos	10
49 - 56	JAV LB Garbės teismas	12
57 - 62	JAV LB Kontrolės komisija	12
63 - 74	JAV LB Apygarda	13
75 - 97	JAV LB Apylinkės	14
98 - 104	Pereinamieji nuostatai	15

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TAISYKLĖS

1	Bendrybės	16
2	JAV LB Tarybos rinkimų taisyklės	16
3	JAV LB Tarybos prezidiumo veiklos taisyklės	24
4	JAV LB Tarybos nuolatinių komisijų darbo taisyklės	25
4A	Lietuvos Respublikos Seimo ir PLB komisijos nuostatai	26
4B	JAV LB ir Lietuvių Fondo ryšis	30
5	JAV LB Krašto valdybos veiklos taisyklės	31
6	JAV LB Krašto valdybos institucijų veiklos taisyklės	35
7	JAV LB Garbės teismo taisyklės	37
8	JAV LB Tarybos Kontrolės komisijos veiklos taisyklės	38
9	JAV LB Apygardos veiklos taisyklės	39
10	JAV LB Apylinkės veiklos taisyklės	40
11	JAV LB Finansų ir atskaitomybės tvarkymo taisyklės	42
12	JAV LB Susirinkimų tvarkos taisyklės	44

LIETUVIŲ CHARTA

LIETUVIŲ TAUTA,

užsigrūdinusi amžių kovose dėl teisės laisvai ir nepriklausomai gyventi savo tėvų žemėse, vieninga valia siekia savo gyvybę, kalbą, tautines bei valstybines tradicijas išlaikyti, kurti ir ugdyti, kad, savo tautine kultūra visuotinei žmonių giminės pažangai bendradarbiaudama, vykdytų Visagalio valią ir laisvo žmogaus pašaukimą.

Lietuvių Tautos amžinųjų siekimų vardan skelbiama ši

LIETUVIŲ CHARTA:

1

Tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė.

Niekas negali būti prievartaujamas savo ryšį su tautine bendruomene nutraukti.

Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą **Pasaulio Lietuvių Bendruomenę**.

2

Žmogus turi prigimtąją teisę laisvai išpažinti ir ugdyti savo **tautybę**.

Lietuvis lieka lietuviu visur ir visada.

Savo tėvų išlaikytą Lietuvių Tautos gyvybę lietuvis perduoda ateities kartoms, kad amžinai gyventume.

3

Kalba yra stipriausias tautinės bendruomenės ryšys.

Lietuvių kalba lietuviui yra tautinė garbė.

4

Šeima yra tautos gyvybė.

Lietuvis kuria lietuvišką šeimą.

5

Tautinė kultūra yra kelias į tarptautinį pripažinimą ir bendravimą.

Apreikšdama tautos genijų, tautinė kultūra įneša savaimingą indėlį į visuotinius žmonių giminės laimėjimus.

Kiekvieno lietuvių priedermė sudaryti sąlygas tautinei kultūrai.

6

Valstybė yra aukščiausioji tautinės bendruomenės organizacija.

Valstybinė nepriklausomybė yra tautinės kultūros ugdymo ir išlikimo sąlyga.

Darbu, mokslu, turtu ir pasiaukojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę.

7

Mokykla yra tautinės dvasios židinytis.

Kiekvieno lietuvių kilniausioji pareiga būti lietuvių mokyklos rėmėju.

8

Draugija yra tautinės kultūros veiksminga talkininkė.

Lietuvis kuria ir palaiko religines, kultūrinės, jaunimo, savišalpos, profesines ir kitas lietuvių draugijas.

9

Mūsų tėvų kovos ir aukos dėl **lietuviškos knygos** yra testamentinis įpareigojimas visoms Lietuvių Tautos kartoms.

Lietuvis organizuoja ir remia **spausdintą lietuvišką žodį**.

10

Tautos istorija yra geriausia tautos mokytoja.

Lietuvis brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročius.

Lietuvis stengiasi būti vertas savo protėvių, kad paliktų pagarbų pasididžiamą savo palikuonims.

11

Tautinis solidarumas yra aukščiausioji tautinė dorybė.

Lietuvis ugdo tautinį solidarumą.

Visi lietuviai yra lygūs tos pačios tautos vaikai, tarp savęs broliai.

Tautinio susipratimo ir lietuvių vienybės ženklan kiekvienas lietuvis moka nuolatinį **tautinio solidarumo įnašą**.

12

Lietuvio **tautinės spalvos**: geltona - žalia - raudona.

Lietuvio **tautinė šventė** - Vasario 16-ji diena.

Lietuvio **šūkis**: „Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt!“

13

Lietuvis yra lojalus savo gyvenamajam kraštui.

Lietuvio santykius su nelietuviu nustato artimo meilė ir pagarba kiekvieno žmogaus laisvei, garbei, gyvybei, sveikatai ir turtui.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS AKTAS

PASKELBTAS JAV LB ŠVENTĖJE IR JOS DALYVIŲ IŠKILMINGAI PASIRAŠYTAS

Tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt pirmaisiais nuo Kristaus gimimo, septyni šimtai pirmaisiais nuo Lietuvos krikšto, šimtas septyniasdešimt šeštaisiais nuo Jungtinių Amerikos Valstijų nepriklausomybės paskelbimo, trisdešimt ketvirtaisiais nuo Lietuvos okupacijos ir vienuoliktaisiais Lietuvių Tautos genocido metais.

Jungtinių Amerikos Valstijų lietuviai, džiaugdamiesi žmonišku ir laisvu gyvenimu šiame krašte ir, kaip lietuviai bei lietuvių kilmės amerikiečiai, norėdami

- a. aktyviai dalyvauti Jungtinių Amerikos Valstijų gyvenime ir įsijungti į jų kovą prieš internacionalinį komunizmą;
- b. veikliai prie to gyvenimo prisidėti savo kultūrinėmis ir tautinėmis savybėmis bei lietuviškaisiais papročiais;
- c. bičiuliškai palaikyti giminingumo simpatijas su lietuviais už Jungtinių Amerikos Valstijų ribų ir
- d. pareigingai remti Lietuvos laisvinimo kovą ir Lietuvių Tautos gelbėjimo pastangas, nuoširdžiai išreiškia savo tautinį solidarumą **JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTIJŲ LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE**.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ĮSTATAI

PAVADINIMAS

1 Oficialusis Bendruomenės pavadinimas yra Jungtinių Amerikos Valstijų Lietuvių Bendruomenė, sutrumpintai: JAV LB, angliškai – Lithuanian American Community, Inc.

APIMTIS, TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

2 JAV LB sudaro Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenančius lietuvius. Mišrių šeimų ne lietuvių kilmės sutuoktinėms pusėms pageidaujant, suteikiamos JAV LB nario teisės. Nusipelnusiam Lietuvai ar Lietuvių Bendruomenei bei lietuvių kilmės asmeniui, šiam prašant, suteikiamos LB nario teisės.

3 JAV LB vykdo Lietuvių Chartą ir telkia JAV gyvenančius lietuvius.

4 JAV LB yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės dalis.

5 JAV Lietuvių Bendruomenė:

- a. yra lojali gyvenamajam kraštui ir prisideda prie JAV gyvenimo kultūrinėmis ir tautinėmis savybėmis;
- b. bendrauja su lietuvių ir Lietuvos valstybės institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis;
- c. rūpinasi lietuvių kultūros ir informacijos apie Lietuvą telkimu.

6 JAV Lietuvių Bendruomenė:

- a. organizuoja auklėjimo, kultūrinės, religinės, visuomeninės ir socialines institucijas;
- b. bendradarbiauja su lietuvių institucijomis, įstaigomis bei organizacijomis ir jas remia;
- c. palaiko ryšius su lietuviais už JAV ribų;
- d. rūpinasi lietuvių kultūros ir Lietuvos reikalų informacija bei atstovavimu;

e. rūpinasi žmogaus prigimtinių ir pilietinių teisių apsauga.

7 JAV LB nedarys nieko, kas nėra leistina organizacijoms, atleistoms nuo federalinių mokesčių pagal US Internal Revenue Code 1954 metų 501(c)(3) straipsnį ir organizacijoms, kurioms aukos gali būti atskaitomos nuo federalinių mokesčių pagal atitinkamą to įstatymo straipsnį.

JAV LB (Lithuanian American Community, Inc.) yra Illinois valstijoje inkorporuota pelno nesiekianti korporacija ir tvarkosi pagal Illinois valstijos įstatymus.

BENDRIEJI NUOSTATAI

8 Visi JAV gyveną lietuviai, ne jaunesni kaip 18 metų ir registruoti JAV LB apylinkėje, turi šias Bendruomenės teises:

- a. sprendžiamuoju balsu dalyvauti JAV LB apylinkės susirinkimuose;
- b. balsuoti JAV LB ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės rinkimuose;
- c. būti renkami į JAV LB padalinius.

9 Bendruomenės teisių gali netekti tas lietuvis, kuris kenkia Lietuvių Bendruomenės tikslams, principui ir solidarumui.

10 Bendruomenės teisių atėmimą sprendžia JAV LB Garbės teismas.

11 JAV LB kalba yra lietuvių kalba. Prireikus susirinkimuose, posėdžiuose ir susirašinėjimuose galima vartoti ir anglų kalbą.

12 Tautinio susipratimo ir lietuvių vienybės ženklai kiekvienas lietuvis, sulaukęs 18 metų amžiaus, moka tautinio solidarumo įnašą.

13 JAV LB lėšas sudaro tautinio solidarumo įnašai, aukos, dovanos, palikimai, renginių ir kitos įvairios pajamos.

14 Jokia JAV LB pajamų ar turto dalis jokia atveju nebus pervedama ar išmokama jos nariams, pareigūnams ar šiaip privatiems asmenims, išskiriant tik prideramą atlyginimą už atliktą darbą bei išmokėjimus, daromus siekiant Bendruomenės tikslų.

15 JAV LB organų veiklos būdus ir tvarką nustato JAV LB Tarybos priimtos JAV LB taisyklės.

JAV LB TARYBA

16 JAV LB Taryba yra vyriausiasis JAV LB organas.

17 JAV LB Tarybą sudaro JAV LB Tarybos nariai, kuriuos trejiems metams JAV LB taisyklėse nurodyta tvarka renka JAV lietuviai lygiu, tiesioginiu ir slaptu balsavimu, ir JAV LB apygardų pirmininkai.

18 JAV LB Tarybos skaičių nustato veikianti JAV LB Taryba.

19 JAV LB Taryba:

- a. nustato JAV LB veiklos kryptį ir veiklos būdus;
- b. priima ir keičia JAV LB įstatus bei JAV LB taisykles;
- c. renka trejiems metams JAV LB Krašto valdybos pirmininką ir tvirtina JAV LB Krašto valdybos narius;
- d. renka JAV LB Garbės teismą ir JAV LB Kontrolės komisiją;
- e. tvirtina JAV LB Krašto valdybos patiekiamas JAV LB Krašto valdybos ir institucijų sąmatas, veiklos planus, finansines apyskaitas ir kasmet išklauso JAV LB Krašto valdybos bei institucijų veiklos pranešimus;
- f. tvirtina JAV LB Kontrolės komisijos aktus;
- g. nustato tautinio solidarumo įnašų dydį ir jų paskirstymą;
- h. nustato JAV LB atstovavimo būdą Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seime;
- i. sprendžia kitus JAV LB įstatuose ir taisyklėse nurodytus reikalus;
- j. tvirtina visų JAV LB institucijų ir jų padalinių steigimo dokumentus, įstatus ir įstatų pakeitimus.

20 JAV LB Taryba savo kadencijai renka bent trijų asmenų JAV LB Tarybos prezidiumą.

21 Renkant JAV LB Tarybos prezidiumą, JAV LB Krašto valdybos pirmininką, JAV LB Garbės teismą ir JAV LB Kontrolės komisiją, turi būti gautas raštiškas sutikimas iš sesijoje nedalyvaujančių kandidatų.

22 JAV LB Tarybos prezidiumas šaukia JAV LB Tarybos sesijas, pasiūlo sesijų darbotvarkę, vadovauja sesijų posėdžiams, skelbia JAV LB Tarybos nutarimus, derina JAV LB Tarybos darbą, atlieka JAV LB Tarybos pavestus uždavinius, atstovauja JAV LB Tarybai, palaiko ryšius su JAV LB Krašto valdyba, JAV LB Garbės teismu ir JAV LB Kontrolės komisija.

23 JAV LB Taryba svarsto ir sprendžia klausimus JAV LB Tarybos sesijose, kurios šaukiamos ne rečiau kaip vieną kartą per metus.

24 Savo, JAV LB Krašto valdybos arba ne mažiau kaip penkių JAV LB Tarybos narių kolektyviai iškeltus klausimus JAV LB Tarybos prezidiumas pateikia JAV LB Tarybai spręsti korespondenciniu būdu.

25 Šaukdamas JAV LB Tarybos sesiją, JAV LB Tarybos prezidiumas bent prieš 30 dienų praneša JAV LB Tarybos nariams raštu sesijos laiką, vietą ir siūlomą darbotvarkę ir pasiunčia kvietimus JAV LB apylinkių pirmininkams bei jų valdyboms dalyvauti sesijoje.

26 JAV LB Tarybos sesijos vyksta, dalyvaujant ne mažiau kaip dviem trečdaliams JAV LB Tarybos narių. Susirinkus mažiau negu dviem trečdaliams JAV LB Tarybos narių, sesijoje sprendžiami tik tie klausimai, kurie iš anksto nurodyti JAV LB prezidiumo pasiūlytoje darbotvarkėje.

27 Sesijos posėdžiai teisėti, kai juose yra bent du trečdaliai sesijoje užsiregistravusių JAV LB Tarybos narių.

28 JAV LB Tarybos nariai yra įpareigoti dalyvauti visuose tarybos sesijos posėdžiuose. Nedalyvavęs sesijoje ir savo

nedalyvavimą nepateisinęs JAV LB Tarybos prezidiumui raštu bent 30 dienų prieš ar po sesijos, narys laikomas iš JAV LB Tarybos pasitraukusiu.

29 JAV LB Tarybos nariui nustojus būti nariu, jo vieton įeina per JAV LB Tarybos rinkimus toje pat rinkiminėje apygardoje daugiausia pagal eilę balsų gavęs kandidatas.

30 Išskyrus JAV LB įstatuose ir taisyklėse nurodytus atvejus, JAV LB Taryba klausimus sprendžia paprasta posėdyje dalyvaujančių JAV LB Tarybos narių balsų dauguma.

31 JAV LB Taryba gali pareikšti nepasitikėjimą JAV LB Krašto valdybai arba kuriam jos nariui dviejų trečdalių visų JAV LB Tarybos narių balsų dauguma.

JAV LB Tarybai pareiškus nepasitikėjimą, JAV LB Krašto valdyba arba atskiras Krašto valdybos narys atsistatydina.

32 JAV LB Krašto valdybos pirmininkui pasiūlius, JAV LB Taryba gali atleisti iš pareigų JAV LB Krašto valdybos narį paprasta balsų dauguma.

JAV LB KRAŠTO VALDYBA

33 JAV LB Krašto valdyba yra vyriausiasis JAV LB vykdomasis organas.

34 JAV LB Krašto valdybą sudaro JAV LB Krašto valdybos pirmininkas, jo pasirinkti bei pakviesti JAV LB Krašto valdybos nariai, JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas arba jo atstovas ir Sporto Sąjungos atstovas. Visus pakviestus narius ar atstovus tvirtina JAV LB Taryba.

35 JAV LB Krašto valdyba:

- a. atstovauja JAV Lietuvių Bendruomenei;
- b. vykdo JAV LB įstatų uždavinius ir JAV LB Tarybos nutarimus;
- c. organizuoja lietuvių švietimo, kultūros, religinę, visuomeninę, socialinę ir kitokią veiklą ir jai vadovauja;
- d. vykdo JAV LB tarybos priimtus veiklos planus ir pateikia JAV LB Tarybai savo ir JAV LB Krašto valdybos institucijų veiklos apyskaitas, sąmatas ir finansines apyskaitas;
- e. rūpinasi JAV LB apylinkių steigimu visose JAV lietuvių gyvenamose vietovėse;
- f. prižiūri, skatina ir derina JAV LB apygardų ir JAV LB apylinkių veiklą;
- g. šaukia metinius visuotinius ir sritinius JAV LB apygardų ir JAV LB apylinkių valdybų pirmininkų ar valdybų suvažiavimus LB veiklos klausimams spręsti, tarti;
- h. telkia lėšas savo uždaviniams vykdyti;
- i. palaiko santykius su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba ir su lietuvių veiksniais bei sambūriais;
- j. rūpinasi lietuvių kultūros ir Lietuvos reikalų informacija amerikiečių ir lietuvių tarpe;
- k. palaiko ryšius su kitų tautybių organizacijomis ir su JAV įstaigomis bei pareigūnais;

- l. palaiko nuolatinius ryšius ir bendradarbiauja su JAV LB Tarybos prezidentu;
- m. paruošia reikalingus JAV LB pranešimus JAV valdžios įstaigoms;
- n. tvirtina JAV LB Krašto valdybos tarybų narius;
- o. teikia JAV LB Tarybos tvirtinimui JAV LB Krašto valdybos institucijų ir jų padalinių steigimo dokumentus, įstatus ir jų pakeitimus.

36 JAV LB Krašto valdyba yra atsakinga JAV LB Tarybai už savo veiklą, atskaitomybę ir planų bei JAV LB Tarybos nutarimų vykdymą.

37 Nei JAV LB Krašto valdyba, nei paskiri JAV LB Krašto valdybos nariai, nei kitų JAV LB institucijų pareigūnai negali būti laikomi atsakingais už savo veiksmus JAV LB vardu, nebent už nesąžiningumą, sąmoningą apsileidimą ar apgalvotą nesiskaitymą su JAV LB įstatais ir taisyklėmis.

38 Tas pats asmuo JAV LB Krašto valdybos pirmininku gali būti renkamas ne daugiau kaip dviem kadencijom iš eilės.

JAV LB KRAŠTO VALDYBOS INSTITUCIJOS

39 JAV LB Krašto valdybos pagrindiniams uždaviniams planuoti ir vykdyti veikia šios JAV LB Krašto valdybos tarybos: Švietimo, Kultūros, Visuomeninių reikalų, Socialinių reikalų, Religiniių reikalų ir Ekonominiių reikalų.

40 JAV LB Krašto valdybai arba JAV LB Tarybos organizacinių reikalų komisijai pasiūlius, JAV LB Taryba gali steigti arba panaikinti JAV LB Krašto valdybos institucijas (tarybas, komitetus, komisijas ir kitus padalinius). Institucijų teisinę ir organizacinę struktūrą bei jų pakeitimus tvirtina JAV LB Taryba.

JAV LB Krašto valdybos tarybų padaliniai steigiami ir panaikinami ta pačia tvarka.

Krašto valdyba ir jai priklausančios tarybos gali sudaryti atskirus darbo komitetus. Šie komitetai yra tiesioginiai pavaldūs juos sudariusioms institucijoms. Tokie komitetai įgyja juridinį pagrindą tik JAV LB Tarybai juos patvirtinus.

41 JAV lietuvių švietimui bei auklėjimui organizuoti ir tvarkyti veikia atskirai inkorporuota JAV LB Krašto valdybos Švietimo taryba, angliškai vadinama „Lithuanian Educational Council of the USA, Inc.“ Ji rūpinasi:

- a. lietuviškų mokyklų sistema ir programomis;
- b. lietuviškų mokyklų tinklo plėtimu ir jų darbo sąlygų gerinimu;
- c. vadovėlių ir mokslo priemonių ruošimu bei leidimu;
- d. naujų mokytojų ruošimu;
- e. lituanistinių studijų JAV universitetuose steigimu ir išlaikymu;
- f. lietuvių jaunimo sporto reikalais;
- g. kitais lietuvių švietimo reikalais;

h. JAV LB Krašto valdybos pavestų uždavinių vykdymu.

42 JAV lietuvių bendriesiems kultūros uždaviniams planuoti ir vykdyti veikia JAV LB Krašto valdybos Kultūros taryba, kuri:

- a. planuoja kultūrinės, mokslinės ir meninės veiklos gaires;
- b. skatina lietuvių kultūrinių vertybių kūrimą ir ugdymą;
- c. rūpinasi lituanistikos, mokslo, grožinės literatūros, dailės, teatro, muzikos, bibliografijos ir lietuvių kultūrinės reprezentacijos leidinių leidimu;
- d. organizuoja, derina ir globoja lituanistinės ir kultūrinės medžiagos rinkimą bei saugojimą;
- e. organizuoja lietuvių kultūros ir mokslo bei meno darbuotojų suvažiavimus ir pasitarimus;
- f. vykdo JAV LB Krašto valdybos pavestus uždavinius.

43 JAV lietuvių visuomeniniams uždaviniams planuoti ir vykdyti veikia JAV LB Krašto valdybos Visuomeninių reikalų taryba, kuri:

- a. planuoja JAV LB visuomeninę veiklą;
- b. rūpinasi studijinės bei informacinės medžiagos rinkimu ir globa;
- c. organizuoja visuomeninės veiklos studijines konferencijas;
- d. derina JAV LB apylinkių veiklą visuomeninėje srityje;
- e. palaiko ryšius su viešosios nuomonės formuotojais ir rūpinasi informacinės medžiagos paruošimu bei paskleidimu;
- f. vykdo JAV LB Krašto valdybos pavestus uždavinius.

44 JAV lietuvių socialinės gerovės reikalams tvarkyti veikia JAV LB Krašto valdybos atskirai inkorporuota Socialinių reikalų taryba, angliškai vadinama „Lithuanian Human Services Council of the USA, Inc.“, kuri:

- a. organizuoja ir planuoja informacijų telkimą lietuvių socialinės gerovės reikalais;
- b. organizuoja ir telkia socialines paslaugas, steigdama vyresniųjų lietuvių centrus, vietinius skyrius, ir kitais būdais;
- c. gina lietuvių socialinius interesus JAV valdžios, akademinuose bei viešosios nuomonės sluoksniuose;
- d. vykdo JAV LB Krašto valdybos pavestus uždavinius.

45 JAV lietuvių religiniams reikalams organizuoti ir talkinti bei Lietuvoje gyvenantiems tikintiesiems remti veikia JAV LB Krašto valdybos Religinių reikalų taryba, kuri:

- a. skatina ir ugdo įvairių religinių įsitikinimų ir konfesijų lietuvių bendradarbiavimą bei tarpusavio susipratimą;
- b. dalyvauja pilietinių bei religinių teisių akcijoje;
- c. rūpinasi lietuviško religinio gyvenimo reikalais;
- d. vykdo JAV LB Krašto valdybos pavestus uždavinius.

46 JAV lietuvius ekonomiais reikalais informuoti apie Lietuvos ekonominę padėtį ir investavimo galimybes veikia JAV LB Krašto Valdybos Ekonominių reikalų taryba, kuri:

- a. informuoja per lietuvių spaudą apie ekonominę padėtį Lietuvoje;
- b. ieško būdų įsteigti Amerikos lietuvių investicijų fondą sudarant sąlygas investuoti Lietuvoje;
- c. renka ir skelbia galimas paslaugas iš JAV valdinių institucijų Lietuvos ekonomikos srityje;
- d. registruoja JAV lietuvius, verslo srities profesionalus, ir paruošia kompiuterizuotą sąrašą naudojimui ekonomikos interesų veikloje;

- e. tarpininkauja Lietuvos verslininkams susipažinti su Amerikos verslininkais, gaminiais ir rinka;
- f. dalyvauja įvairiuose suvažiavimuose ir ruošia savo suvažiavimus, konferencijas, seminarus bei kursus Lietuvos ekonominio vystymo reikalais;
- g. plečia Ekonominių reikalų tarybos veiklą per JAV LB apylinkes, skatinant steigimą ekonomikos būrelių.

47(46) Kiekvienai JAV LB Krašto valdybos tarybai vadovauja pirmininkas, kurį savo kadencijos terminui kviečia JAV LB Krašto valdybos pirmininkas ir tvirtina JAV LB Taryba. Visų JAV LB Krašto valdybos tarybų pirmininkai yra pilnateisiai JAV LB Krašto valdybos nariai.

48(47) Kiekvienos JAV LB Krašto valdybos tarybos narius pasirenka JAV LB Krašto valdybos pirmininkas. Juos tvirtina JAV LB Krašto valdyba. Į kiekvieną JAV LB Krašto valdybos tarybą „ex officio“ įeina JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovas.

49(48) Visos JAV LB Krašto valdybos tarybos veikia JAV LB Krašto valdybos institucijų veiklos taisyklėse nurodyta tvarka.

JAV LB GARBĖS TEISMAS

49 JAV LB įstatams bei JAV LB taisyklėms aiškinti, lietuvių tarpusavio nesusipratimams, rinkimų skundams ir kitiems JAV LB įstatuose ir taisyklėse numatytiems klausimams spręsti yra JAV LB Garbės teismas.

50 JAV LB Garbės teismą, susidedantį iš penkių teisėjų ir trijų kandidatų, trejų metų kadencijai renka JAV LB Taryba pirmojoje savo kadencijos sesijoje.

51 JAV LB Garbės teismo teisėjui nustojus eiti pareigas, JAV LB Tarybos prezidiumas kviečia kitą kandidatą eiti teisėjo pareigas.

52 JAV LB Taryba dviejų trečdalių balsų dauguma gali JAV LB Garbės teismo teisėją iš pareigų atleisti.

53 JAV LB Garbės teismo teisėjai iš savo tarpo išsirenka JAV LB Garbės teismo pirmininką trejų metų kadencijai.

54 Lietuvių tarpusavio nesusipratimus sprendamas, JAV LB Garbės teismas gali:

- a. įspėti;
- b. papeikti;
- c. atimti JAV LB įstatais numatytas Bendruomenės teises;
- d. atleisti rinktą ar skirtą JAV LB vykdomojo organo pareigūną iš pareigų.

55 JAV LB Garbės teismo sprendimus vykdo JAV LB Tarybos prezidiumas.

56 JAV LB Garbės teismas veikia JAV LB Garbės teismo taisyklėse nurodyta tvarka.

JAV LB KONTROLĖS KOMISIJA

57 JAV LB Taryba iš savo tarpo renka trijų narių JAV LB Kontrolės komisiją trejų metų terminui pirmoje savo kadencijos sesijoje. JAV LB Kontrolės komisija iš savo tarpo išsirenka JAV LB Kontrolės komisijos pirmininką.

58 JAV LB Kontrolės komisija atsakinga JAV LB Tarybai už JAV LB Krašto valdybos ir JAV LB institucijų atskaitomybės, paruoštų apyskaitų, turto, protokolų ir raštų tikrinimą.

59 JAV LB Kontrolės komisija gali tikrinti JAV LB Krašto valdybą ir JAV LB institucijas bet kuriuo metu, bet ne rečiau kaip vieną kartą per metus, sudarius metines apyskaitas.

60 Kiekvienam tikrinimui surašomas aktas, kurį pasirašo JAV LB Kontrolės komisijos tikrintojai ir JAV LB Kontrolės komisijos nariai. Metinių apyskaitų patikrinimo akte JAV LB Kontrolės komisija:

- a. nusako patikrinimo apimtį;
- b. įvertina vidaus kontrolės efektingumą;
- c. įvardina patikrintąsias apyskaitas ir pareiškia savo nuomonę apie apyskaitose pateiktos informacijos tinkamumą.

Akto nuorašą ne vėliau kaip 14 dienų po patikrinimo JAV LB Kontrolės komisija pasiunčia tikrintai institucijai, JAV LB Tarybos prezidiumui ir pateikia kitai JAV LB Tarybos sesijai.

61 JAV LB Kontrolės komisijos tikrintojai gali būti:

- a. JAV LB Kontrolės komisijos nariai;
- b. JAV LB Kontrolės komisijos skirti ir Bendruomenės teises turintieji lietuviai;
- c. JAV LB Kontrolės komisijos samdyti buhalterijos specialistai.

62 JAV LB Kontrolės komisija veikia JAV LB Kontrolės komisijos taisyklėse nurodyta tvarka.

JAV LB APYGARDA

63 Bendriems uždaviniams atlikti ir JAV LB apylinkių bendrai veiklai derinti ir reikalams tvarkyti veikia JAV LB apygarda.

64 JAV LB apygardas steigia ir uždaro JAV LB Taryba, JAV LB Krašto valdybai rekomenduojant. Uždarius apygardą jos turta ir lėšas perima JAV LB Krašto valdyba.

65 JAV LB apygardos suvažiavimas yra vyriausiasis JAV LB apygardos organas. Sprendžia JAV LB apygardos reikalus ir renka trejiems metams JAV LB apygardos valdybą.

66 JAV LB apygardos suvažiavimą ne rečiau kaip vieną kartą per metus šaukia valdyba.

67 JAV LB apygardos suvažiavimą sudaro: JAV LB apygardos valdybos nariai, apygardoje rinkti JAV LB Tarybos nariai, apygardai priklausančių JAV LB apylinkių valdybų nariai ir JAV LB apylinkių atstovai, rinkti JAV LB apylinkės susirinkimo, po vieną nuo kiekvieno 50 apylinkėje balsavusių lietuvių paskutiniuose JAV LB Tarybos rinkimuose.

68 JAV LB apygardos valdybos kadencija sutampa su JAV LB Tarybos kadencija.

69 JAV LB apygardos suvažiavimas gali išreikšti nepasitenkinimą bet kuriam JAV LB apygardos valdybos nariui dviejų trečdalių balsų dauguma. Valdybos narys, kuriam išreikštas nepasitenkinimas, iš valdybos pasitraukia. Kitus klausimus JAV LB apygardos suvažiavimas sprendžia balsų dauguma.

70 JAV LB apygardos valdyba:

a. vykdo JAV LB įstatų uždavinius, JAV LB Krašto valdybos pavedimus, JAV LB apygardos suvažiavimo nutarimus ir prižiūri jų vykdymą jai priklausančiose JAV LB apylinkėse;

- b. organizuoja ir rūpinasi JAV LB apylinkių steigimu;
- c. skatina, derina ir remia JAV LB apylinkių darbą;
- d. rūpinasi bendrais JAV LB apygardos lietuvių reikalais;
- e. parengia veiklos bei finansines apyskaitas ir teikia jas JAV LB apygardos suvažiavimui, JAV LB Krašto valdybai ir JAV LB Kontrolės komisijai;
- f. atstovauja JAV LB apygardai;
- g. veda JAV LB apygardos kartoteką lietuvių kurie nepriklauso veikiančiose JAV LB apylinkėse;
- h. steigia ir prižiūri JAV LB apygardoje internetinę svetainę, kurioje talpinama informacija apie svarbiausius veiklos momentus, JAV LB Krašto valdybos, JAV LB apygardos ir JAV LB apylinkių valdybų adresus, priimtus LB dokumentus, veiklos-parengimų kalendorių, vykdomus projektus bei akcijas;
- i. praveda ir koordinuoja rinkimus į JAV LB Tarybą, JAV LB Tarybos Rinkimų nustatytomis taisyklėmis.

71 JAV LB apygardos valdyba atsakinga JAV LB Kontrolės komisijai už apygardos atskaitomybę, paruošia metinę apyskaitą (išdo ir protokolų) ir pateikia JAV LB Kontrolės komisijai tikrinimui.

72 Kiekvienam tikrinimui JAV LB Kontrolės komisija surašo aktą, kurį pasiunčia JAV LB Krašto valdybai ir JAV LB apygardos valdybai kuri pateikia kitam JAV LB apygardos suvažiavimui.

73 JAV LB apygardos valdyba veikia JAV LB apygardos veiklos taisyklėse nurodyta tvarka.

74 Šie JAV LB Apygardos įstatai priimti Boston, MA, 2008 m. rugsėjo mėn. 28 d.

JAV LB APYLINKĖ

79 Kiekvienoje vietovėje, kur yra lietuvių, sudaroma JAV LB apylinkė.

80 JAV LB apylinkės steigia, ribas nustato ir, apylinkei nustojus veikti, jas uždaro JAV LB Krašto valdyba.

81 JAV LB apylinkės vyriausiasis organas yra JAV LB apylinkės susirinkimas.

82 JAV LB apylinkės susirinkimas:

- a. kasmet renka pusę JAV LB apylinkės valdybos narių dviejų metų terminui arba, JAV LB apylinkės susirinkimui nutarus, JAV LB apylinkės valdyba renkama vieneriems metams;
- b. renka trijų narių JAV LB apylinkės kontrolės komisiją dviejų metų terminui;
- c. išklauso ir vertina JAV LB apylinkės valdybos veiklos bei finansų apyskaitas ir JAV LB apylinkės kontrolės komisijos aktus;
- d. taria ir sprendžia JAV LB apylinkės reikalus;
- e. metiniame JAV LB apylinkės susirinkime renka atstovus į JAV LB apygardos suvažiavimą.

83 JAV LB apylinkės susirinkimo pilna-teisiai dalyviai yra JAV LB apylinkėje registruoti lietuviai.

84 JAV LB apylinkės susirinkimas klausimus sprendžia paprasta balsų dauguma.

85 JAV LB apylinkės susirinkimas šaukiamas reikalui esant, bet ne rečiau kaip vieną kartą per metus.

86 JAV LB apylinkės susirinkimą šaukia JAV LB apylinkės valdyba. Susirinkimą šaukdama, JAV LB apylinkės valdyba bent prieš dvi savaites viešai praneša apylinkės lietuviams JAV LB apylinkės susirinkimo laiką, vietą ir siūlomą darbotvarkę.

87 Dvidešimt penkiems apylinkėje registruotiems lietuviams arba JAV LB apylinkės kontrolės komisijai pasiūlus raštu ir nurodžius svarstytinus klausimus, JAV LB apylinkės valdyba susirinkimą turi sušaukti ne vėliau, kaip per keturias savaites siūlymą gavusi, ir privalo įtraukti pasiūlytus svarstytinus klausimus į JAV LB susirinkimo darbotvarkę.

88 JAV LB apylinkės susirinkimas gali išreikšti nepasitenkinimą bet kuriam JAV LB apylinkės valdybos nariui dviejų trečdaliu balsų dauguma. Valdybos narys, kuriam išreikštas nepasitenkinimas, iš valdybos pasitraukia.

89 JAV LB apylinkės reikalus tvarko JAV LB apylinkės valdyba, kuri:

- a. vykdo JAV LB įstatų uždavinius, JAV LB Krašto valdybos pavedimus, JAV LB apygardos suvažiavimo ir JAV LB apylinkės susirinkimo nutarimus;
- b. rūpinasi apylinkės lietuvių tautiniais, kultūros, švietimo reikalais;
- c. organizuoja ir remia vietovės lietuvių švietimo įstaigas, kultūros, jaunimo, sporto ir kitus sambūrius;
- d. rūpinasi Lietuvos reikalų kėlimu savo vietovėje ir atstovauja JAV LB apylinkei vietovės amerikiečių įstaigose ir bendrinėse etninėse organizacijose;
- e. remia lietuvius nelaimės atvejais;
- f. renka tautinio solidarumo įnašus;
- g. registruoja apylinkės lietuvius ir tvarko apylinkės kartoteką.

90 JAV LB apylinkės valdybos narių skaičių nustato JAV LB apylinkės susirinkimas. Pirmame posėdyje po JAV LB metinio apylinkės susirinkimo JAV LB apylinkės valdyba iš savo tarpo išsirenka JAV LB apylinkės pirmininką ir pasiskirsto pareigomis. Vienas valdybos narys eina švietimo vadovo pareigas.

Vietiniai sporto vienetai „ex officio“ skiria vieną narį sporto reikalams į JAV LB apylinkės valdybą.

91 JAV LB apylinkės veiklos gerinimui JAV LB apylinkės valdyba gali įsteigti pastovias Lietuvos reikalų, kultūrinio darbo, savišalpos, jaunimo, sporto ir kitas komisijas.

92 JAV LB apylinkės kontrolės komisija bent vieną kartą per metus tikrina JAV LB apylinkės valdybos turtą, kasą, išlaidų teisėtumą, bylas bei JAV LB apylinkės susirinkimų nutarimų vykdymą.

93 Kiekvienam tikrinimui JAV LB apylinkės kontrolės komisija surašo aktą, kurį pasiunčia JAV LB apylinkės valdybai, JAV LB Krašto valdybai ir pateikia JAV LB apylinkės susirinkimui.

94 Lietuvių registracijai atlikti, tarpusavio ryšiams gerinti, tautinio solidarumo įnašams rinkti ir kitiems uždaviniams atlikti JAV LB apylinkė gali būti skirstoma seniūnijomis, kurioms vadovauja JAV LB apylinkės valdybos kviesti seniūnai.

95 Vietovės lietuviškos veiklos derinimui JAV LB apylinkės susirinkimas gali sudaryti JAV LB apylinkės tarybą, susidedančią iš JAV LB apylinkės valdybos narių ir vietovės lietuviškų organizacijų atstovų.

96 JAV LB apylinkei nustojus veikti, jos turtą ir lėšas perima JAV LB Krašto valdyba.

97 JAV LB apylinkės valdyba ir kontrolės komisija veikia JAV LB apylinkės veiklos taisyklėse nurodyta tvarka.

PEREINAMIEJI NUOSTATAI

98 JAV LB įstatų ir taisyklių keitimas įrašomas į JAV LB Tarybos darbotvarkę, sesiją šaukiant.

JAV LB įstatų ir taisyklių keitimo ar papildymo projektai bent 10 dienų prieš sesiją išsiuntinėjami visiems JAV LB Tarybos nariams.

99 Keičiant JAV LB įstatus, nutarimai daromi sesijoje dalyvaujančių narių dviejų trečdalių balsų dauguma.

100 Priimant ar keičiant JAV LB taisykles, nutarimai daromi JAV LB Tarybos sesijoje dalyvaujančių JAV LB Tarybos narių balsų dauguma.

101 JAV LB įstatų ir taisyklių keitimas gali būti atliktas per JAV LB Tarybos korespondencinį posėdį. Įstatų pakeitimų nutarimui reikia visų Tarybos narių dviejų trečdalių balsų daugumos. Taisyklių pakeitimų nutarimui reikia visų Tarybos narių balsų daugumos.

102 JAV LB likvidavimą gali spręsti tik JAV LB Taryba, ir tik iš anksto įrašius likvidavimo klausimą sesijos darbotvarkėn. Likvidavimo sprendimas daromas bent dviejų trečdalių sesijoje dalyvaujančių JAV LB Tarybos narių balsų dauguma.

103 Nusprendus likviduoti, visas JAV LB turtas, apmokėjus teisėtas skolas, turi būti perduotas Pasaulio Lietuvių Bendruomenei (PLB), jei tuo metu PLB yra pripažįstama neapmokestinama organizacija, pagal JAV Vidaus Mokesčių įstatymo str. 501(c)(3), ar paskirstytas JAV LB Tarybos nuožiūra kitoms, pagal šį įstatymą pripažįstamoms organizacijoms, veikiančioms labdarybės, švietimo, religiniais ar mokslo tikslais. Likęs nepaskirstytas turtas bus paskirstytas panašiais tikslais veikiančioms organizacijoms, toje vietovėje turinčio jurisdikciją teismo.

104 Šie įstatai JAV LB Tarybos papildyti ir pakeisti Milwaukee, Wisconsin, 1999 spalio 9-10 d.

JAV LB TAISYKLĖS

1 BENDRYBĖS

1.1 JAV LB taisyklės nustato JAV LB Tarybos rinkimo būdą, JAV LB Tarybos, JAV LB Tarybos prezidiumo, JAV LB Tarybos nuolatinųjų komisijų, JAV LB Krašto valdybos, JAV LB Krašto valdybos institucijų, JAV LB Garbės teismo, JAV LB Kontrolės komisijos, JAV LB apygardų ir apylinkių valdybų, JAV LB apygardų ir apylinkių kontrolės komisijų bei finansų ir atskaitomybės vidaus santvarkos dėsnius.

2 JAV LB TARYBOS RINKIMŲ TAISYKLĖS

BENDRIEJI NUOSTATAI

2.1 JAV LB Tarybos (toliau: Tarybos) rinkimai vykdomi kas treji metai, tarp gegužės mėnesio pirmos ir penkioliktos dienos, visoje JAV teritorijoje.

2.2 Tarybos rinkimai vykdomi visų JAV LB teises turinčių asmenų lygiu, tiesioginiu ir slaptu balsavimu.

2.3 Balsavimas į Tarybą vykdomas Apygardose, balsavimo rajonuose ir Apylinkėse.

2.4 Balsuojama asmeniškai Apylinkės rinkimų vietovėje, paštu, arba internetu.

2.5 Apygardos ribose gyvenantys asmenys, kurie nepriklauso veikiančioms Apylinkėms, balsuoja paštu, Apygardos valdybos nurodytu adresu, arba internetu, JAV LB Krašto Rinkimų komisijos nurodytame tinklapyje.

2.6 Tarybos rinkimų išlaidos apmokamos sekančiai:

- a. JAV LB Krašto Rinkimų komisijos išlaidas apmoka Krašto valdyba;
- b. Apygardų ir rinkiminių rajonų – atitinkama Apygardos valdyba;
- c. Apylinkių rinkiminių komisijų – atitinkama Apylinkės valdyba.

PASIRUOŠIMAS RINKIMAMS

2.7 JAV LB Krašto valdyba:

- a. Tarybos rinkimus skelbia ne vėliau kaip penkis mėnesius prieš rinkimus;
- b. rinkimus skelbia per aplinkraščius, internetą ir lietuvišką spaudą;
- c. ne vėliau kaip keturis mėnesius prieš rinkimus, sudaro JAV LB Krašto Rinkimų komisiją ir skelbia jos sudėtį;

- d. ne vėliau kaip tris mėnesius prieš rinkimus skelbia Tarybos rinkimų taisyklės ir papildomas instrukcijas;
- e. ne vėliau kaip tris mėnesius prieš rinkimus paveda Apygardų valdyboms vykdyti Tarybos rinkimus.
- c4. balsavusių internetu balsavimo duomenis e-paštu pasiunčia atitinkamoms Apygardoms ir Apylinkėms ne vėliau kaip per dvi dienas po paskutinės rinkimų dienos;
- d. patikrina Apygardų pateiktus balsavimo duomenis;
- e. sprendžia skundus dėl prasižengimų Tarybos rinkimų taisyklėms, rinkimų eigos neteisėtumo ar balsavimo duomenų netikslumo;

RINKIMŲ KOMISIJOS

2.8 JAV LB Krašto Rinkimų komisija:

- a. nustato ir skelbia kandidatų į Tarybą siūlymo terminą, kuris baigiasi ne vėliau kaip du mėnesius prieš rinkimus;
- b. rūpinasi rinkimų vykdymu, jų sėkmingumu ir tvarkingumu;
- c. rinkimų reikalais teikia informaciją, paaiškinimus, sudaro Tarybos rinkimų kalendorių ir lietuvių bei anglų kalbom paruošia balsavimo kortelės ir balsuotojo pareiškimo pavyzdžius;
- c1. ne vėliau kaip du mėnesius prieš rinkimus, organizuoja, skelbia, paaiškina, ir paveda JAV gyvenančių lietuvių norinčių Tarybos rinkimuose balsuoti internetu registraciją, kurioje registrantas pateikia savo vardą, pavardę, pašto adresą, e-pašto adresą, kokiai Apylinkei priklauso (jeigu priklauso) ir patvirtina nesantis jaunesnis kaip 18 metų amžiaus;
- c2. paruošia užsiregistravusių balsuoti internetu sąrašus pagal Apygardas ar rinkiminiuos rajonus ir Apylinkes, nusiunčia juos atitinkamoms Apygardoms ir Apylinkėms ne vėliau kaip vieną mėnesį prieš rinkimus, ir įpareigoja Apygardų ir Apylinkių valdybas savo balsuotojų sąrašus patikrinti;
- c3. nustato slapto balsavimo internetu būdą, patalpina balsavimo instrukcijas (su nuoroda į balsavimo tinklapį) lietuvių ir anglų kalbomis JAV LB interneto svetainėje ne vėliau kaip vieną mėnesį prieš rinkimus, ir apie tai e-paštu praneša visiems užsiregistravusiems balsuoti internetu;
- f. po įvykusių balsavimų, proporcingai pagal rinkimuose teisėtai balsavusių skaičių, apskaičiuoja kiekvienoj Apygardoj bei balsavimo rajone išrinktų Tarybos narių skaičių (žr. 50 str.);
- g. ne vėliau kaip trisdešimt dienų nuo paskutinės rinkimų dienos skelbia naujai išrinktos Tarybos sudėtį ir kandidatus Apygardoms, nurodydama jų pavardes, vardus, adresus, telefono numerius, e-pašto adresus ir gautų balsų skaičių;
- h. rinkimams pasibaigus, ne vėliau kaip per du mėnesius po rinkimų, protokolus, raštus ir kitą rinkiminę medžiagą persiunčia Krašto valdybai, kuri visą rinkiminę medžiagą savo žinioje laiko trejus metus.

2.9 JAV LB Apygardų valdybos:

- a. rinkimus paskelbus, paveda Apylinkių valdyboms sudaryti apylinkių rinkimų komisijas, jas tvirtina ir komisijų narių vardus, pavardes, adresus, telefono numerius ir e-pašto adresus praneša JAV LB Krašto Rinkimų komisijai ne vėliau kaip vieną mėnesį prieš rinkimus;
- b. Apygardos valdyba į valdybą gali laikinai skirti asmenį, kuris padėtų Tarybos rinkimus pravesti;
- c. prižiūri, kad Apylinkių valdybos laiku įteiktų Apylinkių rinkimų komisijoms balsuotojų sąrašus ir kitą rinkimams reikalingą medžiagą;
- d. rūpinasi, kad Apygardoje būtų laiku pasiūlyti kandidatai į Tarybą;

- e. pagal JAV LB įstatus ir JAV LB Tarybos rinkimų taisyklės patikrina kandidatų į Tarybą teisėtumą;
 - f. abėcėlės tvarka sudaro Apygardoje ir kur yra balsavimo rajonai atskirą kandidatų sąrašą, nurodydami kandidato pavardę, vardą, užsiėmimą ir Bendruomenėj einamas ar eitas pareigas, šį sąrašą skelbia per Apygardos internetinę svetainę, aplinkraščius, ir lietuvišką spaudą, bei, ne vėliau kaip 6 savaites prieš rinkimus, pasiunčia JAV LB Krašto Rinkimų komisijai;
 - g. pagal pateiktus pavyzdžius, lietuvių ir anglų kalbom paruošia ir išspausdina balsavimo korteles, informacijos lapelius, balsuotojo pareiškimo lapą (vardas, pavardė, adresas, kokiai LB apylinkei priklauso ir asmeninis parašas) ir, ne vėliau kaip vieną mėnesį prieš rinkimus, pateikia Apylinkių rinkimų komisijoms;
 - h. ne vėliau kaip vieną mėnesį prieš rinkimus, Apygardos internetinėje svetainėje, skelbia kandidatų sąrašą, rinkimų informaciją, balsavimo kortelę, balsuotojo pareiškimo lapą ir, paštu balsuojantiems, Apygardos pašto adresą, bei internetu balsuojantiems, JAV LB Krašto Rinkimų komisijos balsavimui nurodytą tinklapio adresą;
 - i. sudaro veikiančiom Apylinkėm nepriklausančių Apygardos ar rinkiminių rajonų balsuotojų sąrašus;
 - j. prižiūri Apylinkių rinkimų komisijų darbą ir joms talkina;
 - k. tikrina Apylinkių rinkimų komisijų pateiktus balsuotojų sąrašus, kad joks balsuotojas Apygardoje nebūtų balsavęs kelis kartus;
 - l. suveda Apylinkių rinkimų komisijų pateiktus rinkimų duomenis, susumuoja Apygardoje gautus balsus, surašo protokolą, pasirašo ir, ne vėliau kaip per 10 dienų po paskutinės balsavimo dienos, pasiunčia JAV LB Krašto Rinkimų komisijai;
 - m. rinkimams pasibaigus, savo protokolus, raštus, balsuotojų sąrašus ir kitą rinkimų medžiagą laiko savo žinioje vienerius metus.
- 2.10 JAV LB Apylinkių rinkimų komisijos:**
- a. rūpinasi, kad iš Apylinkės valdybos laiku būtų gautas apylinkės balsuotojų sąrašas;
 - b. nustato ir skelbia balsavimo datą, laiką ir vietą, Apylinkių valdybų parūpintose patalpose, kur bent du komisijos nariai budi balsavimo metu;
 - c. parūpina slapto balsavimo urną ir kitas balsavimo priemones;
 - d. pareiškusiems norą balsuoti paštu arba, savo nuožiūra, visiems internetu nebalsojuojantiems apylinkės balsuotojams pateikia balsavimo kortelę, vokelį, balsuotojo pareiškimą ir Apylinkės rinkimų komisijos adresą;
 - e. skelbia viešai, kur galima gauti balsavimo korteles ir kitą informaciją, kartu su nurodymais, kaip balsuoti paštu ir internetu;
 - f. rūpinasi, kad kuo daugiau asmenų balsuotų: ragina asmeniškai, telefonu, per internetą, ir suteikia reikiamą informaciją bei pabrėžia balsavimo pareigos svarbumą;
 - g. suskaičiuoja gautus balsus, surašo balsavimo protokolą, jį pasirašo, prijungia Apylinkėje balsavusių sąrašus ir, ne vėliau kaip penkios dienos nuo paskutinės balsavimo dienos, pasiunčia ar perduoda savo Apygardos valdybai;
 - h. rinkimams pasibaigus, savo protokolus, raštus, balsavimo korteles, ir kitą balsavimo medžiagą perduoda Apylinkės valdybai, kuri ją saugoja vienerius metus;
 - i. kandidatas į Tarybą turi teisę reikalauti, kad balsavimo vokų atidarymo ir balsų skaičiavimo eiga būtų stebima nešališko stebėtojo. Klausimams iškilus, kandidatas turi teisę, ne vėliau, kaip penkios dienos nuo paskutinės balsavimo dienos,

raštiškai kreiptis į Apygardą, ir reikalauti balsų perskaičiavimo.

JAV LB TARYBOS RINKIMŲ APYGARDOS

2.11 Vakarų Apygarda apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Alaska, Arizona, California, Hawaii, Idaho, Montana, Nevada, New Mexico, Oregon, Utah, Washington ir Wyoming valstijose. Vakarų apygarda padalinama į tris (3) balsavimo rajonus:

1. Pirmas rajonas apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius California ir Hawaii valstijose.
2. Antras rajonas apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Alaska, Idaho, Montana, Oregon, Washington ir Wyoming valstijose.
3. Trečias rajonas apima JAV LB apylinkes ir lietuvius gyvenančius Arizona, Nevada, New Mexico ir Utah valstijose.

2.12 Kryžkelės Apygarda apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Arkansas, Colorado, Kansas, Louisiana, Mississippi, Missouri, Nebraska, Oklahoma ir Texas valstijose.

2.13 Vidurio Vakarų Apygarda apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Illinois, Indiana, Iowa, Minnesota, North Dakota, South Dakota ir Wisconsin valstijose. Vidurio Vakarų Apygarda turi tris (3) balsavimo rajonus:

1. Pirmas rajonas apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Illinois valstijoje, išskyrus Waukeegan-Lake County ir Greater St. Louis Apylinkes.
2. Antras rajonas apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Indiana valstijoje.
3. Trečias rajonas apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Iowa, Minnesota, North Dakota, South Dakota ir Wisconsin valstijose, ir Waukeegan-Lake County ir Greater St. Louis Apylinkėse.

2.14 Michigan Apygarda apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Michigan valstijoje.

2.15 Ohio Apygarda apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Kentucky, Ohio ir Tennessee valstijose, New York valstijos šiaurinėje ir Pennsylvania valstijos vakarinėje srityje.

2.16 Naujosios Anglijos Apygarda apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Maine, Massachusetts, New Hampshire, Rhode Island ir Vermont valstijose.

2.17 Connecticut Apygarda apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Connecticut valstijoje.

2.18 New York Apygarda apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius New York valstijoje, išskyrus šiaurinę New York valstijos dalį.

2.19 Pietryčių Apygarda apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Delaware, Maryland, New Jersey, Pennsylvania, Virginia, West Virginia valstijose ir Washington, D.C. Pietryčių Apygarda turi du (2) balsavimo rajonus:

1. Pirmas rajonas apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius New Jersey valstijoje, išskyrus pietinę New Jersey dalį.
2. Antras rajonas apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Delaware, Maryland, Pennsylvania (išskyrus vakarinę sritį), Virginia, West Virginia valstijose, Washington, D.C., ir pietinėje New Jersey valstijos dalyje.

2.20 Floridos Apygarda apima Apylinkes ir lietuvius gyvenančius Alabama, Florida, Georgia, North Carolina ir South Carolina valstijose, Virgin Islands ir Puerto Rico.

KANDIDATAI Į JAV LB TARYBĄ

2.21 Kandidatu į Tarybą gali būti kiekvienas ne jaunesnis kaip 18 metų

amžiaus, Apygardos ribose gyvenantis, asmuo. Kur Apygarda padalinta į rinkiminiuos rajonus, kandidatų gali būti asmuo tik gyvenantis tame rajone.

2.22 Kandidatą ar kandidatus į Tarybą Apygardos valdybai gali siūlyti ne mažiau kaip dešimt tos Apygardos ribose gyvenančių lietuvių. Kur Apygarda padalinta į rinkiminiuos rajonus siūlo ne mažiau kaip dešimt to rajono gyvenančių lietuvių.

2.23 Kandidatai į Tarybą siūlomi raštu. Siūlytojų pasirašytame kandidatų rašte pažymima, kad tai yra kandidatas į Tarybą ir įrašoma kandidato vardas, pavardė, amžius, adresas, telefono numeris, e-pašto adresas, užsiėmimas, kokias pareigas eina ar ėjo Lietuvių Bendruomenėje ir kitose organizacijose. Rašte nurodomi siūlytojų vardai, pavardės ir adresai, kur siūlytojai gyvena. Raštą pasirašo siūlomojo rašto įgaliotinis, į kurį, esant reikalui, Apygardos valdyba galėtų kreiptis.

2.24 Kandidatų sąrašė paaiškėjusiems trūkumams pašalinti Apygardos valdyba sąrašą gražina įgaliotiniui.

2.25 Prie siūlomojo kandidato rašto jungiamas kandidato pasirašytas sutikimas kandidatuoti į Tarybą.

2.26 Asmuo sutikęs kandidatuoti į Tarybą pasitraukia iš JAV LB Krašto Rinkimų komisijos, Apylinkės rinkimų komisijos ir, laikinai, iš Apygardos valdybos.

BALSUOTOJŲ SĄRAŠAI

2.27 Kiekviena Apylinkės valdyba sudaro visų Apylinkei priklausančių ir Lietuvių Bendruomenės nario teises turinčių balsuotojų sąrašą.

2.28 Kiekviena Apygardos valdyba sudaro Apygardoje gyvenančių, bet Apylinkėms nepriklausančių ir neregistruotų Lietuvių Bendruomenės narių teises turinčių balsuotojų sąrašą.

2.29 Balsuotojų sąrašą Apylinkės valdyba Apylinkės rinkimų komisijai įteikia ne vėliau kaip 30 dienų prieš rinkimus.

2.30 Asmenys, kurių gyvenamoje vietoje nėra Apylinkės, Tarybos rinkimams registruojasi asmeniškai, paštu arba internetu Apygardoje. Norintiems balsuoti internetu reikia užsiregistruoti JAV LB Krašto Rinkimų komisijoje ne vėliau kaip du mėnesius prieš rinkimus.

2.31 Norą balsuoti balsuotojas gali pareikšti Apylinkės rinkimų komisijai balsavimo vietoje rinkimų dieną arba, norėdamas balsuoti paštu, bent dešimtį dienų prieš rinkimus, laišku, telefonu ar internetu. Norintiems balsuoti internetu reikia užsiregistruoti JAV LB Krašto Rinkimų komisijoje ne vėliau kaip du mėnesius prieš rinkimus.

BALSAVIMAI

2.32 Balsuoti yra kiekvieno pilnateisio, ne jaunesnio kaip 18 metų amžiaus, JAV gyvenančio lietuviio tautinė pareiga ir garbė.

2.33 Balsuoti galima tik pačiam. Niekas negali balsavime atstovauti.

2.34 Balsuotojas balsuoja už pasirinktus kandidatus Apygardoje, kurios ribose jis gyvena. Kur Apygarda padalinta į balsavimo rajonus, balsuotojas balsuoja už pasirinktus kandidatus rajone, kurio ribose gyvena.

2.35 Kiekvienas balsuotojas gali balsuoti tik vieną kartą. Balsuojama Apylinkių rinkimų patalpose arba, iki nustatytos datos, paštu, Apylinkės rinkiminės komisijos arba Apygardos nurodytu adresu, ar internetu, JAV LB Krašto Rinkimų komisijos nurodytame tinklapyje.

2.36 Už kiek kandidatų gali būti balsuojama kiekvienoje Apygardoje ir kiekviename balsavimo rajone nustato ir paskelbia JAV LB Krašto Rinkimų komisija. Galima balsuoti ir už mažiau nei nustatyta.

2.37 Balsavimas už daugiau kandidatų negu Apygardoje nustatyta, balsavimo kortelės subraukymas ar joje pastabų įrašymas daro balsą negaliojantį.

2.38 Pradedant balsavimą patalpose, Apylinkės rinkimų komisija, dalyvaujant balsavimo patalpose esantiems balsuotojams ar stebėtojams, patikrina ar balsavimo urna yra tuščia, sandari ir ją uždaro.

2.39 Apylinkės rinkimų komisija patikrina atėjusio balsuoti pavarde, vardą, adresą, tapatybę ir atžymi balsuotojų sąrašė. Balsuotojas gauna tik vieną balsavimo kortelę. Netyčia kortelę sugadinus ir balsuotojui prašant, balsuotojas sugadintą kortelę gražina ir Apylinkės rinkimų komisija duoda naują.

2.40 Balsuotojas, atžymėjęs balsavimo kortelėje pasirinktus kandidatus, kortelę sulanksto ir Apylinkės rinkimų komisijos akivaizdoje įmeta į balsavimo urną.

2.41 Balsuotojo prašoma, Apylinkės rinkimų komisija paaiškina balsavimo tvarką. Rinkiminė agitacija balsavimo patalpose neleidžiama.

2.42 Balsavimams pasibaigus, Apylinkės rinkimų komisija atidaro balsavimo urną, išima ir suskaičiuoja balsavimo korteles, patikrina ir atskiria galiojančias ir negaliojančias korteles, abiejų skaičių atžymi protokole, suskaičiuoja galiojančių kortelių balsus už kiekvieną kandidatą ir duomenis atžymi protokole.

2.43 Balsuojant paštu, balsuotojas balsavimo kortelėje atžymi pasirinktus kandidatus, įdeda kortelę į neadresuotą voką, kurį užlipinęs, kartu su balsuotojo užpildytu ir pasirašytu pareiškimu, įdeda į antrą voką adresuotą atitinkamai Apygardos valdybai ar Apylinkės rinkimų komisijai.

2.44 Balsavimo vokas paštu turi būti pasiūstas ne vėliau kaip paskutinę balsavimo dieną. Balsuojant paštu, balsavimas yra teisėtas, jei pašto antspaudo data yra ne

vėlesnė kaip paskutinė balsavimo diena. Jei balsavimas vyksta sekmadienį, vokas Apygardos valdybos ar Apylinkės rinkimų komisijos nurodytu adresu gautas su pirmadienio pašto antspaudu, skaitomas teisėtu.

2.45 Apylinkių rinkimų komisijos balsavusių paštu siuntėjų vokus atidaro, patikrina voke esantį balsuotojo pareiškimą, patikrina, kad tas pats asmuo balsavimo vietoje nebalsavo asmeniškai, atžymi balsuotojų sąrašė, išima balsavimo vokelius, juos sumaišo, atidaro ir išima balsavimo korteles, jas suskaičiuoja, atskiria galiojančias nuo negaliojančių ir abiejų skaičių pažymi protokole, suskaičiuoja galiojančių kortelių balsus už kiekvieną kandidatą ir tas duomenis atžymi protokole. Balsavusių internetu balsavimo duomenis gautus iš JAV LB Krašto Rinkimų komisijos patikrina ir atžymi protokole. Sudeda balsavusių patalpose, paštu ir internetu gautus kiekvieno kandidato balsus, atžymi protokole, pasirašo ir per penkias dienas, kartu su rinkėjų sąrašiu, perduoda ar persiunčia Apygardos valdybai.

2.46 Apygardos valdyba, gavus Apylinkių protokolus ir balsuotojų sąrašus, patikrina Apygardoje paštu gautus siuntėjų vokus, atidaro, patikrina voke esantį balsuotojo pareiškimą, patikrina, kad nebalsuota akivaizdžiai ar paštu Apylinkių rinkimų komisijos sąrašuose, atžymi balsuotojų sąrašė, išima vokelius, juos sumaišo, atidaro ir išima balsavimo korteles, jas suskaičiuoja, atskiria galiojančias nuo negaliojančių ir abiejų skaičių pažymi protokole, suskaičiuoja galiojančių kortelių balsus už kiekvieną kandidatą ir tas duomenis atžymi protokole, balsavusių internetu balsavimo duomenis gautus iš JAV LB Krašto Rinkimų komisijos patikrina ir atžymi protokole, paruošia visoje Apygardoje gautų kiekvieno kandidato balsų suvestinę, atžymi protokole, pasirašo protokolą ir, ne vėliau kaip 10 dienų po paskutinės balsavimo dienos, persiunčia JAV LB Krašto Rinkimų komisijai.

BALSAVIMO DUOMENŲ SUVESTINĖ

2.47 Apygardos valdyba, rengdama Apylinkių rinkiminių komisijų, Apygardos valdyboje ir rinkiminių rajonų balsų suvestinę, JAV LB Krašto Rinkimų komisijai, pažymi:

- kiek Apygardoje ir rinkiminiame rajone kiekvienas kandidatas gavo balsų;
- visų kandidatų adresus, telefono numerius ir e-pašto adresus;
- Apygardoje ir rinkiminiame rajone balsavusių skaičių;
- negaliojančių balsavimo kortelių skaičių.

2.48 Apskaičiuodama Apygardoje ir rinkiminiuose rajonuose išrinktųjų Tarybos narių skaičių, JAV LB Krašto Rinkimų komisija sudeda visose Apygardose ir rinkiminiuose rajonuose teisėtai balsavusiųjų skaičių ir gautą sumą padalina iš renkamojo Tarybos narių skaičiaus, gaunamas išrinkimui reikalingas balsų vienetas. Padalinus atskirų Apygardų ar rinkiminių rajonų teisėtų balsų skaičių iš balsų vieneto gaunamas į Tarybą išrinktųjų atitinkamos Apygardos ar rinkiminio rajono Tarybos atstovų skaičius. Jei tuo būdu gautų duomenų suma būtų mažesnė, negu renkamų Tarybos narių skaičius, tada trūkstamieji Tarybos nariai atitenka iš eilės didžiausiam Apygardų ar rinkiminių rajonų balsavusiųjų skaičiaus likučiui (žr. 50 str.).

2.49 Proporcingai apskaičiavus atskiroms Apygardoms tenkančių Tarybos narų skaičių, Tarybos nariais tampa iš eilės daugiausia balsų, Apygardose ar rinkiminiuose rajonuose, gavę kandidatai.

2.50 Apskaičiavimo pavyzdys:

Į Tarybą renkama 60 narių. Viso Apygardose balsavo 10,860 balsuotojų; 10,860 padalinus iš 60 išrinkimui reikalingas balsų vienetas yra 181.

I-oje apygardoje balsavo	400	400 : 181 = 2 ir likutis 38
II-oje apygardoje balsavo	3,600	
1 Rinkiminis rajonas	1,000	1000 : 181 = 5 ir likutis 95*
2 Rinkiminis rajonas	600	600 : 181 = 3 ir likutis 57
3 Rinkiminis rajonas	2,000	2000 : 181 = 11 ir likutis 9
III-oje apygardoje balsavo	2,000	2000 : 181 = 11 ir likutis 9
IV-oje apygardoje balsavo	650	650 : 181 = 3 ir likutis 107*
V-oje apygardoje balsavo	550	550 : 181 = 3 ir likutis 7
VI-oje apygardoje balsavo	565	
1 Rinkiminis rajonas	510	510 : 181 = 2 ir likutis 148*
2 Rinkiminis rajonas	55	55 : 181 = 0 ir likutis 55
VII-oje apygardoje balsavo	700	700 : 181 = 3 ir likutis 157*
VIII-oje apygardoje balsavo	380	380 : 181 = 2 ir likutis 18
IX-oje apygardoje balsavo	1,825	1825 : 181 = 10 ir likutis 15
X-oje apygardoje balsavo	200	200 : 181 = 1 ir likutis 19
Iš viso balsavo	10,860	Išrinkti 56, kandidatų likutis 4

* Likusiems kandidatams balsai paskiriami pagal didžiausią Apygardose ar rinkiminiuose rajonuose gautą likučio balsų skaičių, šiuo atveju II-osios 1-mam rajonui, IV-tajai, VI-tosios 1-mam rajonui, ir VII-tajai.

Tad Apygardoms tenka sekantys narių skaičiai:

I-jai – 2	IV-jai – 4	VII-jai – 4
II-jai – 20	V-jai – 3	VIII-jai – 2
III-jai – 11	VI-jai – 3	IX-jai – 10

ir X-jai – 1.

Iš viso išrinkta 60 Tarybos narių.

SKUNDAI

2.51 Ryšium su kandidatų teisėtumu, dėl prasžengimų Tarybos rinkimų taisyklėms, rinkimų eigos neteisėtumo ar dėl balsavimo duomenų netikslumo skundėjo pasirašyti skundai raštu įteikiami Apygardos valdybai per penkias dienas nuo paskutinės rinkimų dienos. Apygardos valdyba, pareiškusi savo nuomonę, persiunčia skundą JAV LB Krašto Rinkimų komisijai ne vėliau kaip per penkias dienas.

2.52 JAV LB Krašto Rinkimų komisija skundus išsprendžia per dvi savaites nuo jų gavimo iš Apygardos valdybos ir apie tai informuoja skundėjus ir Apygardą.

2.53 Skundėjas JAV LB Krašto Rinkimų komisijos sprendimą gali apeliuoti JAV LB Garbės teismui ne vėliau kaip per penkias dienas nuo sprendimo gavimo. Garbės teismas apeliaciją išsprendžia per vieną mėnesį. Teismo sprendimas yra galutinis.

2.54 Visi kiti skundai ryšium su kandidatų teisėtumu turi būti įteikti JAV LB Garbės teismui ne vėliau kaip per penkias dienas kandidatų į Tarybą sąrašus paskelbus. Garbės teismas skundus išsprendžia per dvi savaites ir jo sprendimas galutinis.

RINKIMŲ ĮSITEISĖJIMAS

2.55 Esant skundų dėl rinkimų neteisėtumo ar balsavimo duomenų netikslumo bent vienoje Apygardoje, Tarybos rinkimai tampa teisėti, JAV LB Krašto Rinkimų komisijai arba JAV LB Garbės teismui skundus išsprendus.

Nesant skundų, Tarybos rinkimai tampa teisėti po dviejų savaičių, balsavimui pasibaigus.

2.56 Rinkimams įsiteisėjus, JAV LB Krašto Rinkimų komisija, ne vėliau kaip per dešimt dienų, viešai skelbia kiekvienoje Apygardoje išrinktus Tarybos narius ir kandidatus.

2.57 Šios JAV LB Tarybos Rinkimų taisyklės priimtos Boston, MA, 2008 m. rugsėjo mėn. 28 d. Taisyklių priedai, kurie įteisina internetinį balsavimą, priimti korespondenciniu būdu 2009 m. vasario mėn. 1 d.

3 JAV LB TARYBOS PREZIDIUMO VEIKLOS TAISYKLĖS

3.1 Remiantis JAV LB įstatų 20, 21, 22, 24, ir 25 paragrafais, nustatomos šios JAV LB Tarybos prezidiumo veiklos taisyklės.

3.2 JAV LB Tarybos prezidiumo narių skaičių nustato JAV LB Taryba.

3.3 JAV LB Tarybos prezidiumas renkamas JAV LB Tarybos pirmosios sesijos pirmame posėdyje.

3.4 JAV LB Tarybos prezidiumas pareigomis pasiskirsto pats JAV LB Tarybos pirmojoje sesijoje po pirmo posėdžio.

3.5 JAV LB Tarybos prezidiumą sudaro pirmininkas, sekretorius ir nariai.

3.6 JAV LB Tarybos prezidiumas perima JAV LB Tarybos pirmosios sesijos vadovavimą pradėdamas antrąją sesijos posėdį.

3.7 Visi JAV LB Tarybos prezidiumo dokumentai, taip pat ir protokolai perduodami naujam JAV LB Tarybos prezidiumui JAV LB Tarybos pirmosios sesijos metu.

3.8 JAV LB Tarybos prezidiumas per savaitę išsiuntinėja JAV LB Tarybos nariams JAV LB Krašto valdybos pirmininko pristatytus kandidatus į JAV LB Krašto valdybą tvirtinti ir ne vėliau kaip 30 dienų po Krašto valdybos pirmininko sudarytos valdybos kandidatų pristatymo praneša balsavimo rezultatus JAV LB Krašto valdybos nariams, JAV LB Tarybos nariams ir visuomenei.

3.9 JAV LB Tarybos prezidiumas šaukia naujosios JAV LB Tarybos pirmąją sesiją ne vėliau kaip spalio mėn. 1 d.

3.10 JAV LB Tarybos prezidiumo pirmininkas šaukia JAV LB Tarybos prezidiumo posėdžius, paruošia jų darbotvarkes ir jiems pirmininkauja. Jam negalint, pirmininkauja sekretorius.

3.11 JAV LB Tarybos prezidiumo pirmininkas paruošia savo veiklos pranešimą ir išsiuntinėja JAV LB Tarybos nariams ne vėliau kaip 14 dienų prieš JAV LB Tarybos sesiją.

3.12 JAV LB Tarybos prezidiumo pirmininkas turi teisę dalyvauti visuose JAV LB Tarybos komisijų posėdžiuose.

3.13 JAV LB Tarybos sekretorius surašo JAV LB Tarybos sesijų protokolus ir juos išsiuntinėja JAV LB Tarybos nariams. Taip pat jis surašo JAV LB Tarybos prezidiumo posėdžių protokolus ir juos išsiuntinėja JAV LB Tarybos prezidiumo nariams dar prieš kitą posėdį.

3.14 JAV LB Tarybos sesijų nutarimus JAV LB Tarybos prezidiumo sekretorius išsiuntinėja JAV LB Tarybos nariams, JAV LB Krašto valdybai ir spaudai ne vėliau kaip 30 dienų po sesijos pabaigos, o sesijos protokolus išsiuntinėja JAV LB Tarybos nariams, JAV LB Krašto valdybai ir JAV LB Garbės teismui ne vėliau kaip 120 dienų po sesijos pabaigos.

3.15 JAV LB Tarybos prezidiumo nutarimai daromi paprasta posėdyje dalyvaujančių dauguma. Nutarimai raštu ar telefonu taip pat daromi atsakiusių balsų dauguma, o neatsakiusieji laikomi susilaukę. Balsams pasiskirsčius lygiomis, nulemia pirmininkaujancio balsas.

3.16 JAV LB Tarybos prezidiumo posėdžiai kviečiami pranešant žodžiu ar raštu bent 7 dienas prieš posėdį.

3.17 JAV LB Tarybos prezidiumo nariai už savo darbą negauna jokio atlyginimo, išskyrus susidariusių išlaidų padengimą.

3.18 JAV LB Tarybos prezidiumo veiklą finansuoja JAV LB Krašto valdyba.

3.19 Šios JAV LB Tarybos prezidiumo veiklos taisyklės priimtos St. Petersburg Beach, Floridoje, 1987 m. lapkričio mėn. 15 d.

4 JAV LB TARYBOS NUOLATINIŲ KOMISIJŲ DARBO TAISYKLĖS

4.1 JAV LB Tarybos narių komisijas JAV LB Tarybos kadencijos metu sudaro ir jų darbą koordinuoja JAV LB Tarybos prezidentas.

4.2 Kiekvienas sprendžiamąjį balsą JAV LB Taryboje turįs asmuo priklauso komisijoms.

4.3 JAV LB Tarybos komisija svarsto JAV LB Tarybos, JAV LB Tarybos prezidento, JAV LB Krašto valdybos ir jos padalinių pateiktus klausimus. Naujiems klausimams svarstyti iniciatyvos imtis gali pati komisija.

4.4 JAV LB Tarybos komisijos apie darbą ir svarstomus klausimus informuoja JAV LB Tarybos prezidentą ir pasiūnčia jam posėdžių protokolus ne vėliau kaip 14 dienų po posėdžio.

4.5 JAV LB Tarybos komisijos pirmininką kviečia JAV LB Tarybos prezidentas, o sekretorių išsirenka pati JAV LB Tarybos komisija. JAV LB Tarybos komisijos pirmininką ir sekretorių tvirtina JAV LB Taryba.

4.6 JAV LB Tarybos sesijos metu JAV LB Tarybos komisija posėdžiauja sesijos darbotvarkėje nustatytu laiku.

4.7 JAV LB Tarybos komisija į posėdžius gali rinktis arba korespondentiniu būdu posėdžiauti ir tarp sesijų.

4.8 JAV LB Tarybos komisijos pirmininkui laikinai negalint eiti pareigų, jį pavaduoja JAV LB Tarybos komisijos sekretorius.

4.9 JAV LB Tarybos komisijos posėdžius šaukia JAV LB Tarybos komisijos pirmininkas savo nuožiūra arba bent dviejų komisijos narių prašomas.

4.10 JAV LB Tarybos komisija gali kviesti į posėdžius atitinkamus specialistus ir kitus reikalingus asmenis patarėjais.

4.11 JAV LB Tarybos komisija svarsto, studijuoja bei diskutuoja savo srities klausimus, vertina JAV LB Krašto valdybos bei jos padalinių veiklą ir sąmatas, formuluoja savo nuomonę ir išvadinius siūlymus bei rekomendacijas pateikia JAV LB Tarybai.

4.12 JAV LB Tarybos komisijos nutarimai daromi posėdyje dalyvaujančių JAV LB Tarybos komisijos narių balsų dauguma. Nutarimai raštu daromi taip pat atsakiusių balsų dauguma, o neatsakiusieji laikomi susilaikiusiais. Balsams pasiskirsčius lygiomis, nulemia pirmininkaujancio balsas.

4.13 JAV LB Tarybos komisijos nariai už savo darbą negauna jokio atlyginimo, išskyrus už atlikto darbo išlaidų padengimą.

4.14 JAV LB Tarybos komisijų veiklą finansuoja JAV LB Krašto valdyba per Tarybos prezidentą.

4.15 JAV LB Tarybos komisijos kadencijai pasibaigus, jos visos bylos ir protokolai perduodami naujos JAV LB Tarybos prezidentui.

4.16 Šios JAV LB Tarybos nuolatinųjų komisijų darbo taisyklės priimtos St. Petersburg, Floridoje, 1987 m. lapkričio mėn. 15 d.

4A LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO IR PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KOMISIJOS NUOSTATAI

4A.1 PAVADINIMAS

Komisijos pavadinimas - Lietuvos Respublikos (toliau - LR) Seimo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (toliau - PLB) Komisija (toliau - Komisija)

4A.2 MANDATAS KOMISIJAI VEIKTI

4A.2.1 Komisija veikia LR Seimo 2007 m. balandžio 19 d. nutarimu Nr. X-1103, paskelbtu 2007 m. balandžio 26 d. Valstybės žiniuose ir galioja nuo 2007 m. gegužės 1 d., pakeičiančiu Seimo priimtus nutarimus Nr. X-299 (2005 m. birželio 23 d.), Nr. IX-733 (2002 sausio 24 d.), Nr. IX-234 (2001 m. kovo 27 d.) ir Nr. I-776 (1995 m. sausio 26 d.) dėl LR Seimo ir JAV LB Komisijos.

4A.2.2 PLB valdybos priimtu nutarimu, kuriam LR Seimo 2007 m. balandžio 19 d. nutarimu Nr. X-2089, sudarė LR Seimo ir PLB Komisiją, Seimo kadencijos laikotarpiui, suteikiant LR Seimo nuolat veikiančios Komisijos statusą.

4A.3 KOMISIJOS PASKIRTIS IR VEIKLOS APIMTIS

Komisijos paskirtis - puoselėti Lietuvoje ir užsienio valstybėse gyvenančių lietuvių bendradarbiavimą, rūpintis abipuse pagalba ir parama, keistis mokslo, kultūros ir kita informacija, teikti pasiūlymus LR Seimui ir kitoms valstybinėms institucijoms, kurie padėtų stiprinti valstybingumą ir demokratinę tradicijų bei institucijų plėtrą.

4A.4 KOMISIJOS SUDĖTIS

Komisiją sudaro:

4A.4.1 LR Seimo nariai - po vieną nuo kiekvienos Seimo narių frakcijos.

4A.4.2 Dešimt (10) PLB priklausančių kraštų Lietuvių Bendruomenių išrinkti atstovai:

1. Penki (5) JAV LB Tarybos išrinkti atstovai;
2. Vienas (1) Kanados LB Tarybos išrinktas atstovas;
3. Du (2) Vakarų Europos kraštų Lietuvių Bendruomenių atstovai;
4. Vienas (1) Rytų Europos kraštų Lietuvių Bendruomenių atstovas;
5. Vienas (1) Lietuvos etninių žemių Lietuvių Bendruomenių atstovas.

4A.4.3 LR Seimo frakcijos savo atstovus į Komisiją paskiria per Seimo nuostatuose nurodytą laikotarpį.

4A.4.4 JAV ir Kanados LB Tarybos savo išrinktus kandidatus į Komisiją PLB valdybai pasiūlo per (30) dienų nuo jų išrinkimo.

4A.4.5 Rytų Europos, Vakarų Europos ir Lietuvos etninių žemių LB kandidatus į Komisiją PLB valdybai pasiūlo per (30) dienų nuo dienos nauji atstovai yra išrinkti krašto tarybos/valdybos. Atsižvelgdama į pasiūlytų kandidatų gyvenamuosius kraštus ir vaudamasi LB kraštų valdybų pateiktomis rekomendacijomis bei kandidatų biografijomis, PLB valdyba parenka atstovus į Komisiją.

4A.4.6 Komisijos posėdžiuose patarimojo balso teise gali dalyvauti kitų kraštų LB atstovai.

4A.4.7 PLB valdybos pirmininkas pateikia LR Seimo pirmininkui išrinktų į Komisiją atstovų sąrašą per mėnesį nuo jų išrinkimo. PLB atstovavimo kadencija sutampa su PLB valdybos kadencija. PLB atstovai gali būti pakeisti PLB valdybos rašytiniu pranešimu.

4A.5 KOMISIJOS VEIKLA IR DARBO ORGANIZAVIMAS

4A.5.1 Komisija į darbo posėdžius renkasi ne rečiau kaip du kartus per metus Komisijos nustatytu laiku. Išnagrinėjusi ir ištyrusi klausimus, Komisija parengia pasiūlymus LR

Seimui ir kitoms valstybės institucijoms, PLB valdybai ir LB Kraštų valdyboms, taip pat teikia Seimo frakcijoms ir komitetams pasiūlymus bei pastabas dėl įstatymų projektų.

4A.5.2 Komisijos priimti sprendimai valstybės institucijoms yra rekomendaciniai, tačiau dėl Komisijos pasiūlymų bei rekomendacijų šios institucijos praneša Komisijai apie savo požiūrį bei veiksmus.

4A.5.3 Komisijos posėdžiai yra teisėti, kai juose dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 Komisijos narių ir kai jų tarpe yra ne mažiau kaip 2/3 kraštų LB atstovaujančių Komisijos narių. Komisija priima sprendimus bendru sutarimu. Komisijos posėdžiai yra atviri.

4A.5.4 Į Komisijos posėdžius gali būti kviečiami dalyvauti su patariamojo balso teise LR Vyriausybės, ministerijų, kitų valstybės ir visuomeninių institucijų atstovai, PLB valdybos ir Kraštų valdybų bei tarybų pirmininkai ar jų atstovai, o taip pat ekspertai referuoti atskirais klausimais.

4A.5.5 Komisija turi du pirmininkus ir du pavaduotojus: vieną pirmininką ir vieną pavaduotoją paprasta balsų dauguma iš savo tarpo renka LR Seimo nariai, o kitą pirmininką ir pavaduotoją - PLB atstovaujantys kraštų LB atstovai. Komisijos pirmininkus ir pavaduotojus tvirtina LR Seimas.

4A.5.6 Pasiūlyta darbotvarkė yra tvirtinama posėdyje dalyvaujančių Komisijos narių paprasta balsų dauguma. Darbotvarkė keičiama posėdyje dalyvaujančių Komisijos narių paprasta balsų dauguma.

4A.5.7 Komisijos posėdžiai yra protokoluojami ir stenografuojami. Posėdžiai vyksta lietuvių kalba.

4A.5.8 Baigdama darbą, Komisija preliminariai nustato kitų posėdžių datą ir priima sprendimą dėl jų šaukimo.

4A.5.9 Komisijos būstinė yra Vilniuje, LR Seimo rūmuose, tačiau posėdžiai gali vykti ir kitoje sutartoje vietoje.

4A.5.10 Komisijai padeda dirbti Seimo kanclerio paskirti Seimo komisijų sekretoriato darbuotojai.

4A.6 KOMISIJOS PIRMININKŲ IR KOMISIJOS NARIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

4A.6.1 Komisijos pirmininkai:

1. organizuoja Komisijos darbą, likus 30 dienų iki numatytų posėdžių datos pasiūlo darbotvarkių projektus;
2. vadovauja rengiant Komisijai svarstyti teikiamus klausimus;
3. šaukia Komisijos posėdžius;
4. pirmininkauja Komisijos posėdžiams arba paveda pirmininkauti vienam iš Komisijos pirmininkų pavaduotojų;
5. pasirašo Komisijos posėdžių protokolus ir kitus Komisijos priimtus dokumentus;
6. vykdo kitus teisės aktų suteiktus įgaliojimus;
7. artimai bendradarbiauja ir Komisijos darbą koordinuoja su Seimo frakcijų išrinktu Komisijos pirmininku.

4A.6.2 Komisijos nariai:

1. Komisijos narys privalo dalyvauti Komisijos posėdžiuose ir laikytis Seimo/PLB patvirtintų nuostatų;
2. Komisijos narys, negalintis dalyvauti Komisijos posėdyje, apie tai informuoja LB atstovų rinktą Komisijos pirmininką;
3. Komisijos nariai turi teisę gauti informaciją iš LR Seimo, kitų valstybės institucijų, PLB ir kraštų LB su Komisijos veikla susijusiais klausimais;
4. Komisijos nariai turi teisę teikti siūlymus dėl posėdžio vedimo tvarkos, dalyvauti diskusijose visais jose svarstomais klausimais, žodžiu bei raštu teikti pasiūlymus bei pastabas, tartis tarpusavyje dėl visų Komisijos posėdžiuose svarstomų klausimų.

mų, teikti klausimus posėdžio pranešėjams bei ekspertams.

4A.7 KRAŠTŲ LB ATSTOVAVIMAS KOMISIJOJE

4A.7.1 JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės, kurių organizacinėje struktūroje yra Taryba, atstovus į Komisiją renka visuotiniu Tarybos narių balsavimu.

4A.7.2 Vakarų Europos, Rytų Europos ir etninių žemių (Pelesa, Gervėčiai, Karaliaučiaus sritis, Punsko-Seinų sritis) LB kandidatus į Komisiją siūlo per Kraštų LB Tarybas, nebent Krašto LB organizacinėje struktūroje nėra Tarybos - tuomet to krašto valdyba. Kraštų LB valdybos pateikia kandidatus PLB valdybai. PLB Valdyba, vadovaudamasi pateiktomis rekomendacijomis bei kandidatų biografiniais duomenimis, parenka atstovus pagal nustatytą kraštų LB Komisijoje atstovavimo kvotą.

4A.7.3 Į Komisijos narius kandidatuojantis asmuo privalo pateikti raštišką sutikimą ir biografinius duomenis, nurodant įgytą išsilavinimą, visuomeninę/bendruomeninę veiklą.

4A.7.4 Komisijoje kraštų LB atstovaujantys asmenys už savo veiklą yra atsakingi PLB valdybai, kraštų LB valdyboms/taryboms. Komisijos nariai neturi teisės įpareigoti PLB ar kraštų LB be jų sutikimo.

4A.7.5 LB atstovų kadencija Komisijoje yra ne daugiau kaip treji (3) metai. Atstovavimas yra koordinuojamas su PLB valdybos kadencija.

4A.7.6 Komisijoje LB kraštams atstovaujantis pirmininkas apie Komisijos darbą teikia raštiškus pranešimus, rezoliucijas ir protokolų nuorašus PLB valdybai. PLB valdyba gautą medžiagą išsiuntinėja kraštų LB valdyboms. Pranešimus pasirašo visi kraštų LB atstovaujantys nariai. Nesutinkantys su pranešimo tekstu, kraštų LB atstovai skatinami raštiškai pateikti savo nuomonę, o PLB valdyba komentarus išsiuntinėti kraštų valdyboms.

4A.7.7 Komisijos nariui negalint eiti pareigų, JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės į pasitraukusio atstovo vietą kviečia daugiausia balsų gavusį kandidatą. Pasitraukus vienam iš PLB valdybos parinktų atstovų, į jo vietą parenkamas vienas iš anksčiau kraštų LB pasiūlytų kandidatų.

4A.7.8 Kraštų LB Komisijoje atstovų veiklos, kelionių bei pragyvenimo išlaidų nepadengia nei LR Seimas, nei PLB valdyba. Kraštų LB neatimama teisė padengti kai kurias specifines atstovavimo išlaidas.

4A.8 PLB VALDYBOS UŽDAVINIAI

4A.8.1 Nustato ir skelbia kandidatų į Komisiją siūlymo tvarką bei terminą;

4A.8.2 teikia informaciją bei paaiškinimus kandidatų rinkimo ir balsavimo kraštų LB Tarybos/Valdybos klausimais;

4A.8.3 iš kraštų LB pateiktų kandidatų (išskyrus JAV ir Kanados LB) sąrašo parenka atstovus į Komisiją;

4A.8.4 praneša LR Seimui ir informuoja žiniasklaidą apie kraštų LB atstovų sudėtį;

4A.8.5 tvirtina Komisijos priimtas darbo taisykles (reglamentą);

4A.8.6 derina veiklą su kraštų LB vadovybėmis.

4A.9 LB ATSTOVAVIMO KOMISIJOJE BENDRIEJI NUOSTATAI

4A.9.1 Kraštų LB atstovai Komisijoje laikosi Lietuvių Chartos principų, gerbia Lietuvos Respublikos ir gyvenamojo krašto įstatymus.

4A.9.2 Kraštų LB atstovai už savo darbą Komisijoje negauna jokio atlyginimo.

4A.9.3 Kraštų LB atstovai Komisijoje nedaro pareiškimų, kuriuose galėtų būti išvelgtas pataikavimas kuriai nors Lietuvoje veikiančiai politinei partijai ar pažeidžiamas asmens orumas.

4A.9.4 Kraštų LB atstovai negali Lietuvoje turėti su verslu ir asmenine nauda susijusių įsipareigojimų.

4A.9.5 Kraštų LB atstovams Komisijoje svarstomu specifiniu klausimu nepriėjus vieningos nuomonės, LB atstovai tariasi tarpusavyje konsultuojasi su PLB valdyba ir Kraštų LB valdybomis ir balsuoja. Daugumos nubalsuota nuomone saisto visus Komisijoje esančius Kraštų LB atstovus ir tuo klausimu yra laikoma oficialia LB pozicija.

4A.10 KOMISIJOS NUOSTATŲ CHRONOLOGIJA

Pirminio LR Seimo ir JAV LB Komisijos nuostatų projekto autorius yra Algimantas Gečys (1995 m. kovo 23 d.).

Projekto originale pakeitimai padaryti 1995 m. balandžio 22 d. Čikagoje, dalyvaujant JAV LB Tarybos visuomeninių reikalų komisijos ir Krašto valdybos atstovams. Posėdžio pirmininkas dr. Pranas Zunde, JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė, J.D.

Komisijos veiklos nuostatai JAV LB Tarybos visuomeninių reikalų komisijos baigti ruošti 1995 m. birželio 10 d. Arlington, VA. Posėdžio pirmininkė Liūda Rugienienė, vicepirmininkas Juozas Ardys, sekretorius Jonas Urbonas. JAV LB XIV Taryba Komisijos nuostatus su Tarybos pastabomis korespondenciniu balsavimu patvirtino 1995 m. rugpjūčio 18 d.

JAV LB XVI Tarybos 2002 m. rugsėjo 22 d. sesijoje LR Seimo ir JAV LB atstovų Komisijos keturi nariai (pirm. L. Rugienienė) ir šios Tarybos Prezidiumas (pirm. R. Narušienė, J.D.) pristatė savo atskirus nuostatų projektus. Tarybos prezidiumas ir JAV LB atstovai Seimo ir JAV LB komisijoje susirinko suderinti pasiūlytų projektų 2002 m. spalio 21 d. Lemont, IL. Nuomonėms išsiskyrus ir Tarybos Prezidiumui atsisakius duoti eiga,

Komisijai toliau teko vadovautis anksčiau patvirtintais nuostatais.

JAV LB XVII Tarybos prezidiumas paprašė Komisijos pirminių nuostatų projekto autoriaus Algimanto Gečio peržiūrėti veikiančius Komisijos nuostatus ir juos pritaikyti laiko reikalavimams. Siūlymus suderinus su JAV LB Tarybos prezidiumu (pirm. R. Narušienė, J.D.), projektas datuotas 2005 m. rugpjūčio 23 d. buvo pateiktas JAV LB XVII-sios Tarybos III-sios sesijos peržiūrai bei Tarybos narių tvirtinimui. Pakartotinai nuomonėms su JAV LB atstovais Seimo - JAV LB atstovu komisijoje išsiskyrus, projektui nebuvo suteikta eiga.

2007 m. vasario 15 d. PLB valdybos pirmininkė Regina Narušienė kreipėsi į Algimantą Gečį su prašymu, remiantis ankstyvesniais LR Seimo - JAV LB atstovų komisijos nuostatais, paruošti nuostatų projektą naujai įsteigtos LR Seimo - PLB komisijos veiklai. Aukščiau pateiktas projektas buvo derinamas su PLB valdybos pirmininke Regina Narušiene. Jis buvo pateiktas PLB valdybai peržiūrai ir komentarams. Šie nuostatai buvo patvirtinti PLB valdybos 2007 m. kovo 9 dieną.

4B JAV LB IR LIETUVIŲ FONDO RYŠIS

4B.1 1962 m. kovo mėn. 14 d., vadovaujantis 1961 m. kovo mėn. 19 d. sutartimi su JAV LB Krašto valdyba, Lietuvių Fondas buvo inkorporuotas Illinois valstijoje. Ši Lietuvių Fondo įstatuose įteisinta ir virš 40 metų tebegaliojanti sutartis teikia JAV LB svarbias teises Lietuvių Fondo institucijoje. Susitarimo pagrindu (Protokolas Nr. 5) sekantys keturi punktai:

1. Lietuvių Fondas steigiamas prie JAV Lietuvių Bendruomenės;
2. Fondui lėšas telkia jo iniciatoriai ir Lietuvių Bendruomenė;
3. Lietuvių Fondą saugoja ir jo neliečiamumą laiduoja patikėtiniai, parinkti iš aukotojų;
4. Lietuvių Fondo pelną kasmet paskirsto Fondo komisija, sudaryta iš Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos atstovų ir aukotojų atstovų.

4B.2 Lietuvių Fondo galiojantys įstatai (paskutinioji revizija), paremti minėta 1961 metų sutartimi, buvo priimti Lietuvos Fondo narių suvažiavime 1995 m. kovo mėn. 25 d. ir JAV LB XIV-osios Tarybos patvirtinti 1995 m. gegužės 26 d. Šie įstatai suteikia JAV Lietuvių Bendruomenei teises Lietuvių Fonde:

- #7 JAV LB, inkorporuotos Illinois valstijoje, padalinių aukos nėra reikalingos Lietuvių Fondo Tarybos priėmimo.
- #10 Perįgaliojimo ribojimas negalioja JAV LB padaliniams.
- #35 Į Lietuvių Fondo Pelno Skirstymo Komisiją tris (3) narius skiria Lietuvių Fondo Taryba ir tris (3) narius paskirti yra kviečiama JAV LB Krašto Valdyba. Komisija išsirenka pirmininką iš Lietuvių Fondo atstovų tarpo.
- #39 Lietuvių Fondo įstatų pakeitimas gali būti vykdomas per metinį Lietuvių Fondo narių suvažiavimą, bet pakeitimai

įsigalioja JAV LB Tarybos paprastos balsų daugumos pritarimu.

#41 Lietuvių Fondo likvidavimui ar perdavimui yra reikalingas JAV LB Tarybos kvalifikuotos narių daugumos pritarimas.

4B.3 Pagal JAV LB ir Lietuvių Fondo sutartį ir Lietuvių Fondo Įstatus, JAV LB Krašto Valdyba paskiria trims metams į Lietuvių Fondo Pelno Skirstymo komisiją pusę tos Komisijos narių ir antrininką. Tas Krašto valdybos paskyrimas privalo būti patvirtintas JAV LB Tarybos. Visi į Pelno Skirstymo komisiją skiriami LB atstovai privalo būti Lietuvių Fondo nariais. Lietuvių Bendruomenės atstovai, atstovaujantys JAV LB Lietuvių Fondo Pelno Skirstymo komisijoje veikia JAV LB Krašto valdybos ir Tarybos priežiūroje bei atsakomybėje.

4B.4 JAV LB Krašto valdyba palaiko ryšius su Lietuvių Fondo vadovybe. Krašto valdyba JAV LB Tarybos yra įpareigota apsaugoti ir išlaikyti JAV LB turimas teises Lietuvių Fonde.

4B.5 JAV LB glaudžiai ir artimai dirba su Lietuvių Fondu siekiant išlaikyti lietuvių bei jos perdavimą ateities kartoms.

Šios JAV LB ir Lietuvių Fondo ryšio taisyklės priimtos Novi, Michigan, 2005 m. rugsėjo mėn. 23 d.

5 JAV LB KRAŠTO VALDYBOS VEIKLOS TAISYKLĖS

5.1 Remiantis JAV LB įstatų 19, 24, 31 ir 32-38 paragrafais, nustatomos šios JAV LB Krašto valdybos veiklos taisyklės.

5.2 JAV LB Krašto valdybą sudaro pirmininkas, vykdomasis vicepirmininkas, JAV LB Krašto valdybos tarybų pirmininkai, vicepirmininkai specifiniams uždaviniams, sekretorius, išdininkas, reikalų vedėjas, JAV Lietuvių Sąjungos pirmininkas arba jo atstovas, ŠALFO Sporto Sąjungos atstovas, narys santykiams su jaunimo organizacijomis ir kiti nariai.

5.3 JAV LB Krašto valdybos narių skaičių nustato JAV LB Taryba savo kadencijai.

5.4 JAV LB Krašto valdybos pirmininkas:

- a. sudaro JAV LB Krašto valdybą ir ją pristato JAV LB Tarybai tvirtinti ne vėliau kaip 30 dienų po JAV LB Krašto valdybos pirmininko išrinkimo;
- b. naujasis pirmininkas kviečia buvusią ir naująją valdybą pareigų, išdo ir bylų perdavimui-perėmimui ne vėliau kaip 30 dienų po JAV LB Krašto valdybos patvirtinimo;
- c. šaukia JAV LB Krašto valdybos posėdžius savo nuožiūra, bet ne rečiau kaip kas trys mėnesiai;
- d. vienam trečdaliui JAV LB Krašto valdybos narių pareikalavus ir pateikus svarstytinus klausimus, pirmininkas privalo šaukti JAV LB Krašto valdybos posėdį ne vėliau kaip dvi savaites po pareikalavimo;
- e. paruošia posėdžiui darbotvarkės projektą;
- f. vadovauja JAV LB Krašto valdybos posėdžiams;
- g. atstovauja JAV LB Krašto valdybai;
- h. turi teisę dalyvauti JAV LB Krašto valdybos tarybų posėdžiuose;

i. paruošia savo veiklos pranešimą ir išsiuntinėja visiems JAV LB Tarybos nariams ne vėliau kaip 14 dienų prieš JAV LB Tarybos sesiją.

5.5 JAV LB Krašto valdybos vykdomasis vicepirmininkas:

- a. eina pirmininko pareigas, jam negalint;
- b. vykdo tuos uždavinius, kuriuos jam paveda JAV LB Krašto valdybos pirmininkas;
- c. paruošia savo veiklos pranešimą ir išsiuntinėja JAV LB Tarybos nariams ne vėliau kaip 14 dienų prieš JAV LB Tarybos sesiją.

5.6 JAV LB Krašto valdybos tarybų pirmininkai:

- a. eina pareigas, išvardintas taisyklių 6-tame skyriuje 6-tame paragrafe;
- b. dalyvauja JAV LB Krašto valdybos posėdžiuose;
- c. informuoja JAV LB Krašto valdybos posėdžių narius apie savo tarybos darbus ir planus;
- d. pateikia savo tarybos planus JAV LB Krašto valdybai tvirtinti.

5.7 JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkai specifiniams uždaviniams:

- a. tvarko savo specifinius uždavinius,
- b. dalyvauja JAV LB Krašto valdybos posėdžiuose;
- c. informuoja JAV LB Krašto valdybos posėdžio narius apie savo atliekamus darbus ir planus;
- d. pateikia savo planus JAV LB Krašto valdybai tvirtinti;
- e. paruošia savo veiklos pranešimą ir išsiuntinėja visiems JAV LB Tarybos nariams ne vėliau kaip 14 dienų prieš JAV LB Tarybos sesiją.

5.8 Vicepirmininkas finansų reikalams:

- a. vadovauja JAV LB Krašto valdybos išdui ir finansams;

- b. rūpinasi lėšų telkimu JAV LB Krašto valdybos išdui;
- c. nustato visų JAV LB padalinių finansų tvarkymo, atskaitomybės, sąskaitybos knygų vedimo ir turto priežiūros procedūras bei formas, kurias tvirtina JAV LB Krašto valdyba; paruošia, pasirašo ir išsiunčia KV pranešimus bei dokumentus Internal Revenue Service įstaigai bei kitoms valdžios įstaigoms. Jų nuorašus pasiunčia JAV LB Tarybos prezidiumui;
- d. seka JAV LB Krašto valdybos tarybų finansinę ir turto atskaitomybę ir kontrolę;
- e. remdamasis JAV LB Krašto valdybos tarybų apyskaitomis ir sąmatomis, paruošia suvestinę JAV LB Krašto valdybos apyskaitą ir sąmatą, kurias tvirtina JAV LB Krašto valdyba;
- f. patvirtintą apyskaitą ir sąmatą bei viso JAV LB turto surašymą išsiuntinėja visiems JAV LB Tarybos nariams ne vėliau kaip 14 dienų prieš JAV LB Tarybos sesiją;
- g. vadovaujasi JAV LB Tarybos nustatytomis finansų ir atskaitomybės tvarkymo taisyklėmis.

5.9 Išdininkas:

- a. tvarko JAV LB Krašto valdybos išdo pajamas ir išmokėjimus, vesdamas tam reikalingas finansinės atskaitomybės knygas;
- b. vadovaujasi JAV LB Tarybos nustatytomis finansų ir atskaitomybės taisyklėmis bei JAV LB Krašto valdybos vicepirmininko finansų reikalams nurodymais;
- c. paruošia JAV LB Krašto valdybos pusmetines apyskaitas bei kitų metų sąmatą, kurioje nurodoma planuojamų darbų bei administracinių išlaidų realios sumos ir numatomas darbų atlikimo laikas;

- d. pusmetines apyskaitas, ne vėliau kaip 30 dienų po pusmečio datos, ir sąmatą iki liepos mėn. 31 d. pristato JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkui finansų reikalams;
- e. pinigų laiko banke JAV LB Krašto valdybos vardu;
- f. veda JAV LB Krašto valdybos turto surašymo knygas.

5.10 Sekretorius:

- a. rašo posėdžių protokolus, juos išspausdina ir išsiuntinėja JAV LB Krašto valdybos nariams prieš kitą posėdį;
- b. prašo JAV LB Krašto valdybos posėdžio protokolą patvirtinti;
- c. JAV LB Krašto valdybos patvirtintą protokolą pasirašo pats ir duoda pasirašyti JAV LB Krašto valdybos pirmininkui;
- d. pirmininkui paprašius, suorganizuoja JAV LB Krašto valdybos telefoninius balsavimus ir juos protokuoja;
- e. padeda pirmininkui susirašinėjimo darbuose;
- f. dalyvauja ruošiant teisinius aktus ir rūpinasi jų apsauga;
- g. paruošia savo veiklos pranešimą ir išsiuntinėja visiems JAV LB Tarybos nariams ne vėliau kaip 14 dienų prieš JAV LB Tarybos sesiją.

5.11 Reikalų vedėjas:

- a. atlieka visus techniškus darbus;
- b. padaugina raštus ir juos išsiuntinėja;
- c. dalyvauja valdybos posėdžiuose.

5.12 JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas:

- a. dalyvauja JAV LB Krašto valdybos posėdžiuose;
- b. atstovauja JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungai;

- c. informuoja JAV LB Krašto valdybos narius apie JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos veiklą ir jos planus;
- d. paruošia savo veiklos pranešimą ir išsiuntinėja JAV LB Tarybos nariams ne vėliau kaip 14 dienų prieš JAV LB Tarybos sesiją.

5.13 Sporto Sąjungos atstovas:

- a. rūpinasi sporto reikalais;
- b. palaiko ryšį tarp JAV LB Krašto valdybos ir Sporto Sąjungos;
- c. dalyvauja JAV LB Krašto valdybos posėdžiuose;
- d. informuoja JAV LB Krašto valdybos narius apie sportinę veiklą;
- e. paruošia savo veiklos pranešimą ir išsiuntinėja JAV LB Tarybos nariams ne vėliau kaip 14 dienų prieš JAV LB Tarybos sesiją.

5.14 Narys santykiams su jaunimo organizacijomis palaikyti:

- a. užmezga ir palaiko santykius su jaunimo organizacijomis;
- b. kiek įmanoma, derina jų darbus;
- c. informuoja JAV LB Krašto valdybą;
- d. dalyvauja JAV LB Krašto valdybos posėdžiuose.

5.15 Kiti nariai:

- a. vykdo jiems JAV LB Krašto valdybos pavestus darbus;
- b. dalyvauja JAV LB Krašto valdybos posėdžiuose.

5.16 JAV LB Krašto valdybos kadencija prasideda tik JAV LB Tarybai patvirtinus JAV LB Krašto valdybą ir perėmus pareigas.

5.17 Iki naujos JAV LB Krašto valdybos patvirtinimo ir pareigų perėmimo JAV LB Krašto valdybos pareigas eina senoji JAV LB Krašto valdyba, artimai bendradarbiaudama su naujai išrinktu JAV LB Krašto valdybos pirmininku.

5.18 JAV LB Krašto valdybos pirmininkui laikinai negalint eiti pareigų, jį pavaduoja nariai šia eile: vykdomasis vicepirmininkas, sekretorius, išdininkas.

5.19 JAV LB Krašto valdybos pasitarimai gali būti atliekami posėdžiais, raštu ar telefoniniais pasikalbėjimais. Visi tokie pasitarimai privalo būti protokoluojami.

5.20 JAV LB Krašto valdybos posėdžiai privalo būti šaukiami ne rečiau kaip trys mėnesiai.

5.21 JAV LB Krašto valdybos posėdžiai kviečiami, pranešant nariams žodžiu ar raštu, bent 30 dienų prieš posėdį.

5.22 JAV LB Krašto valdybos nutarimai daromi paprasta posėdyje dalyvaujančių narių dauguma. Nutarimai raštu taip pat daromi atsakiusiųjų balsų dauguma, o neatsakiusieji laikomi susilaikiusiais.

5.23 Visi JAV LB Krašto valdybos nariai yra lygiateisiai ir pilnateisiai jos nariai. Kiekvienas narys turi vieną (1) balsą, tačiau darant nutarimus ir balsams pasiskirsčius lygiomis, nulemia pirmininkaujancio balsas.

5.23 JAV LB Krašto valdybos nariai už savo darbą negauna jokio atlyginimo, išskyrus susidariusių išlaidų padengimą.

5.25 JAV LB Krašto valdybos posėdis yra teisėtas, dalyvaujant daugiau kaip pusei valdybos narių. Tokiam skaičiui neatvykus, po 15 minučių posėdis pradedamas ir laikomas teisėtu, dalyvaujant bet kuriam valdybos narių skaičiui. Tokiu atveju darbo tvarkė nekeičiama.

5.26 Atskiriems uždaviniams atlikti JAV LB Krašto valdyba gali sudaryti komitetus iš valdybos narių arba ir ne narių specialistų. Komitetų atliktus darbus tvirtina JAV LB Krašto valdyba. Reikalui esant, atskiri pareigūnai, ne JAV LB Krašto valdybos nariai, gali būti atlyginami už atliktą darbą.

5.27 JAV LB Krašto valdyba į posėdžius patarėjais gali kviesti specialistus ar kitus reikalingus asmenis. Tokius kvietimus daro JAV LB Krašto valdybos pirmininkas savo nuožiūra, arba mažiausiai trims JAV LB Krašto valdybos nariams pasiūlius.

5.28 JAV LB Krašto valdybos kadencijai pasibaigus, jos ir jos tarybų visos bylos, protokolai, turtas ir išdo knygos perduodamos naujai valdybai pareigų perdavimo-perėmimo metu.

5.29 Šios JAV LB Krašto valdybos veiklos taisyklės priimtos Elizabeth, New Jersey, 1986 m. lapkričio mėn. 16 d.

6 JAV LB KRAŠTO VALDYBOS INSTITUCIJŲ VEIKLOS TAISYKLĖS

6.1 Remiantis JAV LB įstatų 39 - 48 paragrafais, nustatomos šios JAV LB Krašto valdybos Švietimo, Kultūros, Visuomeninių reikalų, Socialinių reikalų, Religinių reikalų ir Ekonominių reikalų tarybų veiklos taisyklės.

6.2 JAV LB Krašto valdybos tarybos svarsto, studijuoja bei diskutuoja JAV LB įstatuose joms skirtus klausimus ir formuluoja savo nuomones. Nutarimus bei rekomendacijas patiekia JAV Krašto valdybai ar jos nurodytam organui, organizacijoms ar valdinėms įstaigoms.

6.3 JAV LB Krašto valdybos tarybai vadovauja pirmininkas, kurį kviečia JAV LB Krašto valdybos pirmininkas.

6.4 JAV LB Krašto valdybos tarybą sudaro pirmininkas, vicepirmininkas, sekretorius, išdininkas ir nariai.

6.5 JAV LB Krašto valdybos tarybos narių skaičius neribotas.

6.6 JAV LB Krašto valdybos tarybos pirmininkas:

- a. kviečia JAV LB Krašto valdybos tarybos narius ir pristato juos JAV LB Krašto valdybai tvirtinti ne vėliau kaip 30 dienų po JAV LB Krašto valdybos patvirtinimo;
- b. šaukia JAV LB Krašto valdybos tarybos posėdžius savo nuožiūra arba vienam trečdaliui JAV LB Krašto valdybos tarybos narių pareikalavus ir pateikus svarstytinus klausimus;
- c. paruošia posėdžiams darbotvarkės projektus;
- d. vadovauja JAV LB Krašto valdybos tarybos posėdžiams;
- e. atstovauja JAV LB Krašto valdybos tarybos komisijai;
- f. paruošia savo veiklos pranešimą ir išsiuntinėja JAV LB Tarybos nariams, ne

vėliau kaip 14 dienų prieš JAV LB Tarybos sesiją.

6.7 JAV LB Krašto valdybos tarybos vicepirmininkas:

- a. pirmininkui negalint, eina jo pareigas;
- b. vykdo tuos uždavinius, kuriuos jam paveda pirmininkas.

6.8 Sekretorius:

- a. rašo protokolus, juos išspausdina ir išsiuntinėja JAV LB Krašto valdybos nariams prieš kitą posėdį;
- b. prašo JAV LB Krašto valdybos tarybos praėjusio posėdžio protokolą patvirtinti;
- c. patvirtintą protokolą pasirašo pats ir duoda pasirašyti JAV LB Krašto valdybos tarybos pirmininkui;
- d. pirmininkui paprašius, suorganizuoja JAV LB Krašto valdybos tarybos telefoninius balsavimus ir juos protokoluoja;
- e. padeda pirmininkui susirašinėjant su kitais.

6.9 Išdininkas:

- a. tvarko JAV LB Krašto valdybos tarybos išdo pajamas ir išmokėjimus, vesdamas tam reikalingas finansinės atskaitomybės knygas;
- b. vadovaujasi JAV LB Tarybos nustatytais finansų ir atskaitomybės taisyklėmis bei JAV LB Krašto valdybos vicepirmininko finansų reikalams nurodymais;
- c. paruošia JAV LB Krašto valdybos tarybos pusmetines apyskaitas bei kitų metų sąmatą, kurioje nurodoma planuojamų darbų bei administracinių išlaidų realios sumos ir numatomas atlikimo laikas;
- d. JAV LB Krašto valdybos tarybos patvirtintas pusmetines apyskaitas, ne vėliau kaip 30 dienų po pusmečio datos, ir JAV LB Krašto valdybos tarybos patvirtintą sąmatą iki liepos mėn. 31 d. pristato JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkui finansų reikalams;

- e. pinigų laiko JAV LB Krašto valdybos tarybos vardu;
- f. jei JAV LB Krašto valdybos taryba yra atskirai inkorporuota, paruošia ir išsiunčia atitinkamus pranešimus bei dokumentus Internal Revenue Service įstaigai bei kitoms JAV valdžios įstaigoms. Pranešimų bei dokumentų nuorašus siunčia JAV LB Krašto valdybai ir JAV LB Tarybos prezidiumui.

6.10 JAV LB Krašto valdybos tarybos nariai:

- a. vykdo jiems JAV LB Krašto valdybos tarybos pavestus darbus;
- b. dalyvauja JAV LB Krašto valdybos tarybos posėdžiuose.

6.11 JAV LB Krašto valdybos tarybos pirmininkui negalint eiti pareigų, jį pavaduoja JAV LB Krašto valdybos tarybos nariai šia eile: vicepirmininkas, sekretorius, išdininkas.

6.12 JAV LB Krašto valdybos tarybos kadencija sutampa su JAV LB Krašto valdybos kadencija.

6.14 JAV LB Krašto valdybos tarybos pasitarimai gali būti atliekami posėdžiais, raštu ar telefoniniais pasikalbėjimais.

6.14 JAV LB Krašto valdybos tarybos posėdžiai kviečiami, pranešant žodžiu ar raštu, bent 7 dienas prieš posėdį.

6.15 JAV LB Krašto valdybos tarybos nutarimai daromi paprasta posėdyje dalyvaujančių narių dauguma. Nutarimai raštu taip pat daromi atsakiusių balsų dauguma, o neatsakiusieji yra laikomi susilaikiusiais.

6.16 JAV LB Krašto valdybos tarybos nariai yra lygiateisiai ir pilnateisiai jos nariai. Kiekvienas jų turi vieną (1) balsą, tačiau darant nutarimus ir balsams pasiskirsčius lygiomis, nulemia pirmininkaujančio balsas. Susilaikiusiųjų balsai neskaičiuojami.

6.17 JAV LB Krašto valdybos tarybos nariai už savo darbą negauna jokie atlyginimo, išskyrus už atlikto darbo išlaidų padengimą

6.18 Posėdis teisėtas dalyvaujant daugiau kaip pusei JAV LB Krašto valdybos tarybos narių. Tokiam skaičiui laiku neatvykus, po 15 minučių pradedamas posėdis ir laikomas teisėtu, dalyvaujant bet kuriam JAV LB Krašto valdybos tarybos narių skaičiui. Tokiu atveju paskelbtoji darbotvarkė nekeičiama.

6.19 Atskiriems uždaviniams atlikti JAV LB Krašto valdybos taryba gali sudaryti komisijas iš JAV LB Krašto valdybos tarybos narių arba nenarių specialistų. Komisijos atliktus darbus tvirtina ta JAV LB Krašto valdybos taryba, kuri ją sudarė. Reikalui esant, pareigūnai, ne JAV LB Krašto valdybos tarybos nariai, gali būti atlyginami už atliktą darbą.

6.20 JAV LB Krašto valdybos taryba gali kviešti atitinkamus specialistus ir kitus reikalingus asmenis patarėjais. Tokius kvietimus daro pirmininkas savo nuožiūra arba bent trims JAV LB Krašto valdybos tarybos nariams pasiūlius.

6.21 JAV LB Krašto valdybos tarybų veiklą finansuoja JAV LB Krašto valdyba. JAV LB Krašto valdyba tvirtina JAV LB Krašto valdybos tarybų pateiktus biudžetinių metų veiklos planus.

6.22 JAV LB Krašto valdybos tarybos kadencijai pasibaigus, jos visos bylos, protokolai ir izdo knygos perduodamos naujai JAV LB Krašto valdybai pareigų perdavimo-perėmimo metu.

6.23 Šios JAV LB Krašto valdybos institucijų veiklos taisyklės priimtos Elizabeth, New Jersey, 1986 m. lapkričio mėn. 16 d.

7 JAV LB GARBĖS TEISMO TAISYKLĖS

7.1 Išrinkus JAV LB Garbės teismą, vyriausias amžiumi teisėjas, JAV LB Tarybos prezidiumui pranešus, ne vėliau kaip 30 dienų po išrinkimo šaukia JAV LB Garbės teismo posėdį pirmininkui išrinkti.

7.2 JAV LB Garbės teismo pirmininkas vadovauja bylų paruošimui posėdžiui. Tam tikslui jis gali paskirti bylos posėdžio pirmininką bylos paruošimui reikalingą medžiagą sutelkti.

7.3 JAV LB Garbės teismo pirmininkas šaukia akivaizdinius ar korespondencinius tvarkomuosius ar sprendžiamuosius JAV LB Garbės teismo posėdžius. Bent dviem Garbės teismo teisėjams pareikalavus raštu, bylos sprendžiamasis posėdis turi būti akivaizdinis.

7.4 JAV LB Garbės Teismo pirmininkas gali sudaryti teisėjų kolegiją bylai spręsti, pats pirmininkaudamas arba tai pavesdamas vienam teisėjų kolegijos narių. Bent dviem JAV LB Garbės teismo teisėjams raštu pareikalavus, byla atiduodama spręsti visam JAV LB Garbės teismui.

7.5 Gavęs skundą, JAV LB Garbės teismo pirmininkas kopijas nusiunčia visiems JAV LB Garbės teismo teisėjams.

7.6 Bylos medžiagos sutelkimas:

- a. JAV LB Garbės teismas, gavęs skundą, jo nuorašą siunčia priešingai šaliai, kuri per dvi savaites gali duoti raštu JAV LB Garbės teismui savo paaiškinimus;
- b. JAV LB Garbės teismas turi teisę reikalauti iš šalių ir JAV LB institucijų įrodymams nutarimų, protokolų ir kitokių raštų;
- c. išimtiniais atvejais JAV LB Garbės teismas gali išklausti šalių pareiškimus ir jų atsivestų liudininkų parodymus.

7.7 Korespondencinio teismo posėdžio procedūra:

- a. posėdžio pirmininkas pateikia posėdžio teisėjams bylos įrodomosios medžiagos kopijas, bylos įrodymų susumavimą ir
- b. paliestų nuostatų interpretavimą; nustato bylos išsprendimo terminus;
- c. nustatytu terminu teisėjai pateikia posėdžio pirmininkui savo nuomonę bei interpretaciją;
- d. posėdžio pirmininkas, atsižvelgdamas į gautas pastabas, surašo sprendimą bei motyvus.

7.8 Visi JAV LB Garbės teismo sprendimai priimami posėdžio teisėjų paprasta balsų dauguma.

7.9 Bylos sprendimas tuojau pranešamas šalims ir JAV LB Tarybos prezidiumui. JAV LB Garbės teismas paruošia motyvuotą sprendimą, kuriame išdėsto bylos aplinkybes ir savo motyvus, kuriais yra pagrįstas sprendimas. JAV LB Garbės teismo teisėjas, nesutinkąs su daugumos sprendimu ir motyvais, gali pareikšti savo atskirą nuomonę. JAV LB Garbės teismo motyvuoto sprendimo nuorašas siunčiamas šalims ir JAV LB Tarybos prezidiumui per vieną mėnesį.

7.10 JAV LB Garbės teismo pasitarimas daryti sprendimą nėra viešas ir neskelbiamas.

7.11 JAV LB Garbės teismo pirmininkas yra atsakingas už JAV LB Garbės teismo bylų dokumentaciją, sprendimų paskelbimą ir kitus JAV LB Garbės teismo administracinius reikalus. Kiekvienai JAV LB Tarybos sesijai pristato JAV LB Garbės teismo darbų santraukinį pranešimą, kurį išsiuntinėja JAV LB Tarybos nariams 14 dienų prieš sesiją.

7.12 JAV LB Garbės teismo pirmininkas gali kviešti JAV LB Garbės teismo sekretorių, kuris atlieka JAV LB Garbės teismo pirmininko jam pavestus techniškus-administracinius darbus.

7.13 JAV LB Garbės teismo padarytas išlaidas apmoka JAV LB Krašto valdyba.

7.14 JAV LB Garbės teismas visas savo bylas, protokolus ir susirašinėjamą perduoda naujai išrinktam JAV LB Garbės teismui per 30 dienų po naujo JAV LB Garbės teismo išrinkimo.

7.15 Šios JAV LB Garbės teismo taisyklės priimtos St. Petersburg Beach, Floridoje, 1987 m. lapkričio mėn. 15 d.

8 JAV LB TARYBOS KONTROLĖS KOMISIJOS VEIKLOS TAISYKLĖS

8.1 JAV LB Tarybos kontrolės komisija pareigomis pasiskirsto pati JAV LB Tarybos pirmosios sesijos metu ir apie tai tuoj informuoja JAV LB Tarybą.

8.2 Pirmam JAV LB Tarybos kontrolės komisijos posėdžiui, iki pareigų pasiskirstymo, vadovauja vyriausias amžiumi JAV LB Tarybos kontrolės komisijos narys.

8.3 Naujoji JAV LB Tarybos kontrolės komisija perima pareigas, bylas ir protokolus iš senosios JAV LB Tarybos kontrolės komisijos JAV LB Tarybos pirmosios sesijos metu.

8.4 JAV LB Tarybos kontrolės komisijos nariui nustojus būti nariu, jo vieton įeina iš eilės daugiausia balsų gavęs kandidatas.

8.5 Visi JAV LB kontrolės komisijos sprendimai daromi komisijos narių paprasta balsų dauguma.

8.6 Keturiolika (14) dienų prieš darant tikrinimą, JAV LB Tarybos kontrolės komisija praneša apie tai tikrinamajai institucijai, išskyrus ypatingus atvejus. Kurie atvejai yra ypatingi, nusprendžia JAV LB Tarybos kontrolės komisija.

8.7 JAV LB Tarybos kontrolės komisijai darant tikrinimą, dalyvauja tikrinamosios institucijos atstovas ar atstovai, kurie paaiškina kilusius neaiškumus. Tikrinant susirašinėjamą, bylas, protokolus ir atskaitomybę be tikrinamosios institucijos atstovų, JAV LB Tarybos kontrolės komisija, prieš rašydama tikrinimo aktą, privalo su atitinkamos institucijos atstovais išsiaiškinti keliamus klausimus ir neaiškumus.

8.8 JAV LB Tarybos kontrolės komisijos išlaidas apmoka JAV LB Krašto valdyba.

8.9 JAV LB Tarybos kontrolės komisijos nariai už savo darbą negauna jokio atlyginimo, išskyrus susidariusių išlaidų padengimą.

8.10 Šios JAV LB Tarybos kontrolės komisijos veiklos taisyklės priimtos St. Petersburg Beach, Floridoje, 1987 m. lapkričio mėn. 15 d.

9 JAV LB APYGARDOS VEIKLOS TAISYKLĖS

9.1 Metinis JAV LB apygardos (toliau - Apygardos) suvažiavimas šaukiamas nuo birželio iki rugpjūčio mėnesio imtinai.

9.2 Apygardos suvažiavimą šaukdama Apygardos valdyba, bent prieš 3 savaites, praneša suvažiavimo dalyviams suvažiavimo laiką, vietą ir siūlomą darbotvarkę.

9.3 Apygardos valdybai patariama sušaukti apygardos suvažiavimą prieš JAV LB Tarybos metinę sesiją veiklai aptari.

9.4 Apygardos suvažiavimą praveda ir jam vadovauja apygardos pirmininkas, jo nesant vicepirmininkas.

9.5 Apygardos suvažiavimui sekretoriauja apygardos sekretorius, kurio nesant kitas valdybos narys.

9.6 Apygardos suvažiavimas nustato Apygardos valdybos, nemažiau trijų, narių skaičių.

9.7 Pirmąjį naujos Apygardos valdybos posėdį per dvi savaites po išrinkimo sušaukia esantis Apygardos valdybos pirmininkas, jam negalint - vicepirmininkas.

9.8 Apygardos valdyba pareigomis (pirmininko, vicepirmininko, sekretoriaus, išdininko ir nario) pasiskirsto pati.

9.9 Kadenciją baigusi Apygardos valdyba perduoda pareigas, bylas ir išdą naujai valdybai pirmame valdybos posėdyje tuoj po pareigų pasiskirstymo.

9.10 Per dvi savaites po pareigomis pasiskirstymo Apygardos valdyba raštiškai prisistato JAV LB Tarybai, JAV LB Krašto valdybai, Apygardoje Apylinkių valdyboms, pateikdama valdybos sąstatą, pareigas, adresus, telefonus, e-pašto adresą.

9.11 Apygardos valdybos posėdis teisėtas, kai iš anksto pranešta visiems valdybos nariams ir kai jame dalyvauja dauguma valdybos narių.

9.12 Apygardos valdybos posėdžiuose sprendimai daromi dalyvaujančių narių dauguma, balsams pasiskirsčius lygiomis, sprendimą nulemia pirmininkaujancio balsas.

9.13 Apygardos valdybos nariui nustojus būti jos nariu, jo vieton įeina per Apygardos valdybos rinkimus iš eilės daugiausia balsų gavęs kandidatas. Nesant kandidatų Apygardos valdyba gali kooptuoti narį kadencijai užbaigti.

9.14 Apygardos valdybos posėdžių eiga ir nutarimai užrašomi sekretoriaus, per sekantį posėdį tvirtinami ir pasirašomi pirmininko.

9.15 Apygardos valdybos nariai už savo darbą negauna jokio atlyginimo, išskyrus susidariusių išlaidų padengimą.

9.16 JAV LB Apygardos veiklos taisyklės priimtos Boston, MA, 2008 m. rugsėjo 28 d.

10 JAV LB APYLINKĖS VEIKLOS TAISYKLĖS

10.1 Remiantis JAV LB įstatų 79 - 97 paragrafais, nustatomos šios JAV LB apylinkės veiklos taisyklės.

10.2 Registruotas JAV LB apylinkės lietuvis yra tas, kuris yra apylinkės valdybos įrašytas į apylinkės kartoteką. Kad būtų įtrauktas į kartoteką, turi:

- a. raštu ar žodžiu pareikšti priklausomybę JAV Lietuvių Bendruomenei, arba
- b. bent kartą susimokėti solidarumo įnašą, arba
- c. bent kartą balsuoti JAV LB Tarybos rinkimuose toje apylinkėje, arba
- d. užsiregistruoja JAV LB tarybos rinkimų metu rinkiminėje komisijoje.

10.3 Metinis JAV LB apylinkės susirinkimas šaukiamas sausio, vasario ar kovo mėnesį.

10.4 JAV LB apylinkės susirinkimas yra teisėtas, dalyvaujant ne mažiau kaip dešimt procentų apylinkėje registruotų lietuvių. Nesusirinkus anksčiau minėtam skaičiui, už 15 minučių šaukiamas susirinkimas ir jis yra teisėtas, neatsižvelgiant į dalyvaujančių skaičių.

10.5 JAV LB apylinkės susirinkimą pradeda ir jam pirmininkauja JAV LB apylinkės valdybos pirmininkas, jam nesant ar negalint – vicepirmininkas, o šiam nesant – vyriausio amžiaus valdybos narys, arba, susirinkimui nutarus, renkamas susirinkimo prezidiumas.

10.6 JAV LB apylinkės susirinkimui sekretoriauja valdybos sekretorius, kuriam nesant – kitas valdybos narys.

10.7 JAV LB apylinkės susirinkime balsams skaičiuoti susirinkimas išsirenka trijų asmenų vienkartinę mandatų komisiją.

10.8 Nariui nustojus būti JAV LB apylinkės valdybos nariu, jo vieton įeina per paskutinius JAV LB apylinkės valdybos rinkimus iš eilės daugiausia balsų gavęs kandidatas užbaigti pasitraukusio nario kadenciją. Esant vienodam balsų skaičiui, įeina vyriausias amžiumi.

10.9 JAV LB apylinkės valdybą sudaro: pirmininkas, vicepirmininkas, sekretorius, išdininkas ir kiti nariai įvairioms apylinkės darbo sritims vadovauti.

10.10 JAV LB apylinkės valdybos posėdžiai kviečiami reikalui esant, bet ne rečiau kaip kas du mėnesiai.

10.11 JAV LB apylinkės valdybą posėdžio kviečia pirmininkas, jam nesant ar negalint – vicepirmininkas.

10.12 JAV LB apylinkės valdybos posėdžių eiga ir nutarimai protokoluojami valdybos sekretoriaus, jam nesant, pirmininkas skiria laikiną sekretorių iš valdybos narių.

10.13 JAV LB apylinkės valdybos posėdis yra teisėtas, kai iš anksto pranešama visiems JAV LB apylinkės valdybos nariams ir kai dalyvauja dauguma JAV LB apylinkės valdybos narių.

10.14 JAV LB apylinkės valdybos posėdžiuose sprendimai daromi dalyvaujančių narių balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius lygiomis, sprendimą lemia pirmininkaujančio balsas.

10.15 Pirmąjį naujosios JAV LB apylinkės valdybos posėdį per dvi savaites po metinio JAV LB apylinkės susirinkimo šaukia esantis JAV LB apylinkės valdybos pirmininkas, jam negalint – vicepirmininkas. Šiame posėdyje išrenkamas naujas pirmininkas ir pasiskirstoma pareigomis.

10.16 Pirmajame naujosios JAV LB apylinkės valdybos posėdyje, tuoj po pareigų pasiskirstymo, senoji valdyba perduoda

pareigas, bylas, protokolus ir išdą naujam JAV LB apylinkės valdybai.

10.17 Reikalui esant, JAV LB apylinkės valdyba gali pareigomis pasiskirstyti iš naujo. Pasikeitimai pranešami JAV LB Krašto ir JAV LB apygardos valdyboms per dvi savaites.

10.18 Techniškiems ir specifiniams JAV LB apylinkės darbo reikalams JAV LB apylinkės susirinkimas gali priimti darbo ir tvarkos taisykles, kurios derinasi su JAV LB įstatais ir taisyklėmis.

10.19 Per dvi savaites po išrinkimo pirminko ir pasiskirstymo pareigomis JAV LB apylinkės valdyba raštiškai prisistato JAV LB Krašto ir savo JAV LB apygardos valdyboms, pateikdama valdybos sąstatą, adresus ir telefonus.

10.20 Prieš JAV LB apygardos suvažiavimą JAV LB apylinkės valdyba praneša JAV LB apygardos valdybai savo atstovų, kurie turi teisę dalyvauti JAV LB apygardos suvažiavime, sąrašą.

10.21 JAV LB apylinkės valdybos posėdžiuose turi teisę patariamuoju balsu dalyvauti JAV LB apylinkės kontrolės komisijos pirmininkas arba jo įgaliotas komisijos narys.

10.22 Per dvi savaites po išrinkimo JAV LB apylinkės kontrolės komisija iš savo tarpo išsirenka pirmininką ir pristato JAV LB apylinkės valdybai.

10.23 JAV LB apylinkės kontrolės komisija, tikrindama JAV LB apylinkės valdybos turta, kasą ir finansinę atskaitomybę, dar prieš rašydama tikrinimo aktą, pasikviečia JAV LB apylinkės valdybos atstovą kilusiems neaiškumams išsiaiškinti.

10.24 JAV LB apylinkės kontrolės komisijos išlaidas apmoka JAV LB apylinkės valdyba.

10.25 Veikiančios JAV LB apylinkės kontrolės komisijos kadencija baigiasi ir naujos JAV LB apylinkės kontrolės komisijos

kadencija prasideda, JAV LB apylinkės metiniam susirinkimui išrinkus naują JAV LB apylinkės kontrolės komisiją.

10.26 JAV LB apylinkės kontrolės komisijos nariui nustojus būti jos nariu, jo vieton įeina iš eilės daugiausia balsų gavęs kandidatas.

10.27 JAV LB apylinkės kontrolės komisijos nariai už savo darbą negauna jokio atlyginimo, išskyrus susidariusių išlaidų padengimą.

10.28 Šios JAV LB apylinkės veiklos taisyklės priimtos St. Petersburg Beach, Floridoje, 1987 m. lapkričio mėn. 15 d.

11 JAV LB FINANSŲ IR ATSKAITOMYBĖS TVARKYMO TAISYKLĖS

11.1 JAV LB finansų ir atskaitomybės tvarkymas atliekamas, vadovaujantis JAV LB finansų ir atskaitomybės tvarkymo taisyklėmis.

11.2 JAV LB atskaitomybės metai sutampa su kalendoriniais metais.

11.3 Atskaitomybė turi būti vedama taip, kad būtų galima nustatyti išdo stovį bei stovį atskiriems sąmatoje numatytiems darbams, pavieniui ar sugrupavus pagal institucijas būtų surinkti duomenys, reikalingi ruošiant finansines bei mokestines apyskaitas.

11.4 JAV LB Krašto valdybos finansinę knygų vedimo tvarką ir turto priežiūrą nustato JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkas finansų reikalams, o tvirtina JAV LB Krašto valdyba.

11.5 JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkas finansų reikalams supažindina JAV LB Krašto valdybos išdininką ir JAV LB Krašto valdybos tarybų išdininkus su JAV LB Krašto valdybos patvirtinta finansų vedimo tvarka ir turto priežiūra.

11.6 Visų JAV LB Krašto valdybos tarybų finansinės atskaitomybės ir turto knygų vedamos ta pačia tvarka, kaip ir JAV LB Krašto valdybos išdo ir turto knygos.

11.7 JAV LB Krašto valdybos ir jos tarybų išdininkai paruošia pusmetines finansines apyskaitas ir jas įteikia JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkui ne vėliau kaip 30 dienų po pusmečio datos.

11.8 JAV LB Krašto valdybos išdininkas ir visos JAV LB Krašto valdybos tarybos pristato JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkui finansų reikalams kitų metų sąmatas iki liepos mėn. 31 dienos, kuriose nurodoma planuojamo darbo bei

administracinių pajamų ir išlaidų realios sumos ir numatomas darbų atlikimo laikas.

11.9 Reikalui esant, gali būti pateikiamos specialios sąmatos pradžioje nenumatytiems darbams.

11.10 Bendras visas JAV LB Krašto valdybos metines apyskaitas bei sąmatas paruošia JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkas finansų reikalams ir tvirtina JAV LB Krašto valdyba.

11.11 JAV LB Krašto valdybos vicepirmininko finansų reikalams paruoštos ir JAV LB Krašto valdybos patvirtintos bendros metinės ar specialios apyskaitos ir sąmatos pristatomos JAV LB Tarybai tvirtinti.

11.12 Sąskaitos pagal metines ar specialias sąmatas yra apmokamos darbo vykdytojui, pristačius pateisinamus dokumentus, be JAV LB Krašto valdybos patvirtinimo.

11.13 Metinėse ar specialiose sąmatose nenumatytos išlaidos ir išmokėjimai privalo būti JAV LB Krašto valdybos patvirtinti prieš jų apmokėjimą.

JAV LB Krašto valdyba gali pavesti pirmininkui patvirtinti sąskaitas, neviršijančias 1,000 dol. sumos.

11.14 Prieš apmokant, sąskaitos turi būti patikrintos, ar jos yra patvirtintos, ar neviršija leistinos sumos ir ar išmokėjimo pobūdis derinasi su JAV LB įstatais.

11.15 Valdžios institucijose atskirai inkorporuoti JAV LB Krašto valdybos padaliniai veda reikalingas atskaitomybės knygas, kurias prižiūri JAV LB Krašto valdyba.

11.16 JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkas finansų reikalams atlieka ir kontrolieriaus pareigas JAV LB Krašto valdyboje ir JAV LB Krašto valdybos tarybose.

11.17 JAV LB Krašto valdybos, JAV LB Krašto valdybos tarybų, JAV LB apygardų ir

JAV LB apylinkių finansinės atskaitomybės vedamos pagal JAV finansinės atskaitomybės standartus. JAV valdžios institucijoms dokumentacija paruošiama anglų kalba.

11.18 JAV LB apygardų ir JAV LB apylinkių valdybos kasmet paruošia metines finansines apyskaitas, išvardindamos pajamas ir išlaidas pagal JAV LB Krašto valdybos paruoštas formas, ir pasiunčia jas JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkui finansų reikalams iki vasario mėn. 15 d.

11.19 JAV LB apylinkių valdybos kasmet surenka tautinio solidarumo įnašus iš apylinkėje gyvenančių lietuvių. Tautinio solidarumo įnašo dydis: \$10 kiekvienam asmeniui virš 18 metų amžiaus.

11.20 Tautinio solidarimo įnašai paskirstomi taip:

- a. JAV LB apylinkės valdybos izde lieka 35 %;
- b. JAV LB apygardos valdybai siunčiama 20%;
- c. JAV LB Krašto valdybai siunčiama 30%; ir
- d. PLB valdybai per JAV LB Krašto valdybą siunčiama 15%.

11.21 JAV LB apygardos ir JAV LB apylinkės renka aukas Vasario 16 proga JAV LB Krašto valdybai, o rugsėjo mėn. - švietimo reikalams. Visos surinktos aukos, atskaičius išlaidas, persiunčiamos JAV LB Krašto valdybai.

11.22 JAV LB apygardų ir apylinkių valdybos kasmet atsiskaito:

- a. už tautinio solidarumo įnašus iki birželio mėn. 30 d.;
- b. už Vasario 16 proga surinktas aukas iki balandžio mėn. 30 d.;
- c. už rugsėjo mėn. surinktas aukas švietimo reikalams iki gruodžio mėn. 15 d.

11.23 JAV LB apygardos ir JAV LB apylinkės savo pinigus laiko bankuose ir taupymo institucijose.

11.24 JAV LB apygardų ir JAV LB apylinkių valdybos kasmet pasiunčia kontrolės komisijos akto nuorašą JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkui finansų reikalams ne vėliau kaip 30 dienų po JAV LB apygardos suvažiavimo ar JAV LB apylinkės metinio susirinkimo.

11.25 Šios JAV LB finansų ir atskaitomybės tvarkymo taisyklės priimtos Elizabeth, New Jersey, 1986 m. lapkričio mėn. 16 d, ir pakeistos Phoenix, Arizona, 2004 m. rugsėjo mėn. 25-26 d.

11.26 1998 m. spalio mėn. 11 d. Cleveland, OH, įvykusioje JAV LB Tarybos sesijoje buvo įsteigta "Dovana Bendruomenei" sąskaita. Šios sąskaitos pagrindinis kapitalas yra neliečiamas. "Dovana Bendruomenei" sąskaitos investicijų pelną galima vartoti JAV LB Krašto valdybos darbams.

12 JAV LB SUSIRINKIMŲ TVARKOS TAISYKLĖS

BENDROSIOS PASTABOS

12.1 DARBOTVARKĖ

- A. Susirinkimo turinys ir jo eigos tvarka nustatoma susirinkimo pradžioje, apsvarstoma ir priimama darbotvarkė. Darbotvarkę pasiūlo vieneto valdyba, organizacijos pirmininkas arba susirinkimo organizatoriai ir ji gali būti narių papildoma arba pakeičiama. Jei susirinkimas nėra šaukiamas specialiai vienam kuriam reikalui svarstyti, jo darbotvarkėje turi būti numatytas laikas narių keltiems siūlymams svarstyti ir nutarti.
- B. Priimtai darbotvarkei susirinkimo eigoje vėliau pakeisti arba į ją specifiniai nurodomu laiku įterpti nukeltą klausimą (žr. SVARSTYMĄ NUKELTI) reikalinga 2/3 balsų dauguma.

12.2 SUSIRINKIMAS

- A. Iš anksto nustatyta ir paskelbta valanda pradedamas ir nustatyta valanda baigiamas narių posėdis, kuriame svarstomi to posėdžio priimtoje darbotvarkėje iš anksto numatyti arba nauji, narių iškelti siūlymai ir daromi nutarimai.
- B. Susirinkimas pabaigiamas anksčiau, jeigu baigiami jame svarstyti numatyti klausimai ir nepadaroma naujų siūlymų.
- C. Susirinkimo laikas pratęsimas arba sutrumpinamas narių nutarimu. (žr. PRIVILEGIJUOTI SIŪLYMAI)

12.3 KONFERENCIJA

- A. Susirinkimo priimtoje darbotvarkėje numatytų posėdžių eilė, besitęsianti vieną ar kelias dienas.
- B. Konferencijai tvarkyti galioja visi posėdžio arba susirinkimo tvarkos reikalavimai. Kai kurių padalinių arba

vienetų konferencijos vadinamos sesijomis.

12.4 KVORUMAS

- A. Mažiausias narių skaičius, kuris turi dalyvauti (bet ne būtinai turi balsuoti) susirinkime ar konferencijoje, kad būtų galima legaliai daryti nutarimus. Kvorumo dydį nustato organizacijos statutas arba įstatai.
- B. Kvorumui patikrinti reikia gauti žodį ir tam atlikti negalima pertraukti kalbančio arba pradėto balsavimo (po „kas už?“).
- C. Kvorumą patikrinti galima bet kada posėdžio metu, kada tik gaunamas žodis kalbėti, bet jei posėdžio pradžioje kvorumas buvo, prileidžiama, jog jis yra tol, kol neprašoma jo patikrinti. Pageidavimas kvorumą patikrinti neturi būti paremtas.
- D. Jei pirmininkaujantis žino, kad salėje kvorumo nėra, jis turi užbaigti susirinkimą.
- E. Kvorumo nesant, galima nutarti: a) daryti pertrauką, susirinkimą baigti ir nustatyti sekančio susirinkimo laiką, arba ką nors daryti, kad kvorumas susirinktų ir b) išklaudyti numatytų pranešimų, nebent kitaip numatyta organizacijos įstatuose arba statute.
- F. Jei kvorumas prieš balsavimą arba šiaip susirinkimo metu nepatikinamas, jo vėliau kvestijonuoti negalima.

12.5 SIŪLYMAS

- A. Susirinkimo svarstymui ir nutarimui iškilusio reikalo ar veiklos klausimo suprantamai ir trumpai suformuluotas pristatymas arba pastangos, susirinkimo tvarkos taisyklių laikantis, svarstymo eigą nukreipti viena ar kita kryptimi.
- B. Siūlymus daryti ir juos diskutuoti bei nutarti gali tik organizacijos ar vieneto nariai. Galima nutarti, kad būtų suteikta teisė kalbėti ir svečiams.

12.6 PARĖMIMAS

- A. Visi pagrindiniai ir specifiniai siūlymai, visi šalutiniai ir atsitiktiniai siūlymai bei privilegijuoti siūlymai, išskyrus specialios privilegijos prašymą, pasiūlius, susirinkimo svarstomi tik tada, kada jie yra kito nario paremti.
- B. Parėmimo forma: siūlymui paremti nereikia prašyti žodžio, kelti rankos ar laukti, kol pirmininkaujantis pastebės. Nariui ką nors pasiūlius, užtenka balsiai, taip kad pirmininkaujantis girdėtų, pasakyti „paremiu“ arba „siūlymą paremiu“. Jei pirmininkaujantis negirdi nieko „paremiant“, jis gali (bet neprivalo) paklausti, ar yra kas šį siūlymą paremtų. Jei niekas padaryto siūlymo neparemia, jis nesvarstomas ir atkrinta. PAGEIDAVIMŲ paremti nereikia.

12.7 BALSAVIMO BŪDAI

- A. **Rankų pakėlimu.** Šis būdas vartojamas dažniausiai. Pirma rankas prašomi pakelti ir nuleisti tie, kurie yra „už“ siūlymą, paskui kurie „prieš“. Pirmininkaujantis spėja iš akies, kurių buvo daugiau. Jei skirtumas nedidelis arba neįmanoma susidaryti tikro įspūdžio, kurių buvo daugiau, tada paprašoma rankas pakėlus palaikyti tol, kol pirmininkaujantis, jo deleguotas asmuo (gali būti sekretorius) arba gausiuose susirinkimuose - speciali mandatų komisija suskaičiuoja rankas „už“ ir „prieš“. Vietoj rankų pakėlimo galima balsuoti atsistojimu. Nariams aiškiai priimtinus siūlymus galima nutarti ir tik pasiteiraujant, ar yra kas „prieš“. Vienam nariui pareikalavus, balsuojama.
- B. **Pagal sąrašą.** Sekretoriui ar mandatų komisijos atstovui skaitant narių sąrašą, kiekvienas narys pasako „už“, „prieš“ arba „nebalsuoju“ („susilaikau“). Šis būdas gali būti numatytas įstatuose arba gali būti susirinkimo nutartas. Siūlymas balsuoti pagal sąrašą turi būti paremtas atstovų, bet ne paprastuose, eilinių

organizacijos narių (general membership) susirinkimuose.

- C. **Slaptas balsavimas.** Balsai įteikiami raštu ir suskaičiuojami mandatų komisijos. Šis būdas naudojamas rinkimams praveisti arba svarbiam klausimui nutarti. Jis gali būti numatytas įstatuose specialioms atvejams arba nutartas susirinkimo. Jei kuriam klausimui nutarti įstatuose yra numatytas slaptas balsavimas, jo pakeisti kitu būdu negalima nei vienbalsiu narių nutarimu. Siūlymas balsuoti slaptu balsavimu turi būti paremtas ir nutarimas balsų dauguma. Slaptas balsavimas nevertojamas susirinkimuose (tarybose, kongresuose ir pan.), kurių dalyviai yra narių išrinkti delegatai arba kokio nors vieneto ar vietovės atstovai: rinkėjai turi teisę žinoti, kaip jų atstovai balsavo. (žr. Davidson, # 1420)
- D. Kol balsavimo rezultatai nepaskelbti, narys gali savo balsą pakeisti arba atsiimti (išskyrus slaptam balsavime).
- E. Balsams pasidalinus lygiomis, siūlymas, kaip negavęs daugumos balsų, laikomas atmestas.
- F. Kandidatų sąrašui uždaryti reikalinga 2/3 balsų dauguma, nebent nieko nėra prieš. Siūlymas turi būti paremtas, negali būti diskutuojamas.

12.8 BALSŲ DAUGUMA

Vienas daugiau, negu pusė balsuojančių (ne dalyvaujančių) narių. Susilaikiusių skaičius neturi jokios reikšmės.

12.9 NUTARIMAS

Nutarimai daromi paprasta arba specifine balsų dauguma. Nutarti: narių balsavimu priimti arba atmesti padarytą siūlymą.

12.10 SIŪLYMŲ RŪŠYS

- A. Pagal jų tikslus ir savybes siūlymai skirstomi į keturias grupes:
- A1. **Esminiai siūlymai** – jais organizacijos reikalai pristatomi diskusi-

joms, svarstymui ir nutarimui, susirinkimas šaukiamas jiems išspręsti. Kokio reikalo pristatymą susirinkimo nutarimui vadiname **pagrindiniu siūlymu**. Trys kiti esminiai siūlymai vadinami **specifiniais siūlymais**. Jie šiek tiek skiriasi savo savybėm ir svarstymo tvarka ir yra siūlymai nutarimą **persvarstyti**, padarytą nutarimą **atmesti** ir **tęsti** laikinai atidėto siūlymo svarstymą.

- A2. **Šalutiniai siūlymai** – jais naudojama norint pakeisti, išnagrinėti ar nusikratyti pagrindinių siūlymų. Jie tvarko pačią svarstymo eigą. Dažniausia jie liečia pagrindinį siūlymą, tačiau gali būti pritaikomi ir kitiems, šalutiniams siūlymams. Dažniausiai naudojami šalutiniai siūlymai yra: **svarstymą laikinai atidėti (palikt „atviru“), uždaryt diskusijas ir balsuot, ribot diskusijas, svarstymą nukelti, siūlymą atiduot komisijai, papildyt ir atidėt neribotam laikui**.
- A3. **Privilegiuoti siūlymai** – jie tiesiogiai netaikomi svarstomam klausimui, tačiau jie liečia pačius susirinkusius arba jų dalį. Dėl jų nenumatytam atvejui galimo pritaikymo, jie sprendžiami pertraukiant kitų klausimų svarstymą. Jis yra: **siūlymas susirinkimą baigti, daryti pertrauką ir prašyti suteikti specialią privilegiją**.
4. **Atsitiktiniai siūlymai** – jie liečia pačio susirinkimo eigą, tvarką ir dalyvių elgesį; neturi eilės tvarkos ir gali būti daromi tada, kada jų reikalauja susidariusi situacija; turi būti sprendžiami tuojau. Kai kurie atsitiktiniai siūlymai sprendžiami narių nutarimu, kitus nusprendžia pirmininkaujantis. Dažniausiai naudojami yra siūlymai: apeliuoti pirmininkaujančio sprendimą, laikinai suspenduoti taisykles, siūlymo

nesvarstyti ir pageidavimai: dėl tvarkos, pasiklausti ir pasiinformuoti, siūlymą atsiimti, patikrinti balsavimo pasekmes.

- B. Toli gražu ne visi galimi visų rūšių siūlymai yra čia išvardinti. Pirmininkaujantis turi savo nuožiūra kitus padarytus siūlymus, pagal jų prasmę ir tikslą, į vieną ar kitą grupę išskirti. Jo sprendimą galima apeliuoti.
- C. Beveik visi visų rūšių siūlymai tampa pagrindiniais, jeigu jie padaromi tada, kada joks kitas siūlymas nėra susirinkusiųjų svarstomas.

12.11 SIŪLYMŲ EILĖS TVARKA

Visi šalutiniai ir esminiai siūlymai turi griežtą, nekintančią eilės arba pirmumo tvarką. Ši tvarka nurodyta lentelėje. Eilės tvarką turį siūlymai pažymėti numeriais (kuo žemesnis numeris, tuo siūlymas turi aukštesnę pirmenybę), tvarkos neturį siūlymai - raidėmis. Bet kurį siūlymą svarstant galima daryti aukščiau eilės tvarkoje stovintį siūlymą (pav.: 9 po 11, 5 po 9). Siūlymai svarstomi ir balsuojami atvirkščia jų padarymo tvarka (pav.: 5, tada 9, tada 11).

ESMINIAI SIŪLYMAI

12.12 PAGRINDINIS SIŪLYMAS, ARBA SIŪLYMAS „NUTARTI“ (11)

Tikslas: pristatyti klausimą, ar reikalą susirinkimo svarstymui ir nutarimui.

Siūlymo forma: „Siūlau, kad susirinkimas (posėdis, sesija ar konferencija) nutartų...(tą ir tą)“. Pastaba: prieš darydamas patį siūlymą, siūlytojas gali pateikti paaiškinimų, padaryti įvedamąsias pastabas arba pasakyti savo motyvus.

Pagrindinės savybės:

- a. Tik vienas siūlymas gali būti daromas ir svarstomas tuo pačiu metu. Naujas siūlymas gali būti daromas tik kada nieko kito nėra svarstoma.

- b. Siūlymas formuluojamas teigiama prasme ir taip, kad į jį būtų galima atsakyti „taip“ ar „ne“.
- c. Ilgi ar komplikuoti siūlymai arba siūlomos rezoliucijos prezidiumui įteikiamos raštu tuojuo siūlymą padarius.
- d. Tas pats ar panašus savo turiniu siūlymas negali būti daromas tame pačiame susirinkime ar konferencijoje antrą kartą. (žr. taip pat PERSVARSTYTI).
- e. Priimtoje darbotvarkėje numatytam pranešėjui ar referentui padarius kelis siūlymus, jie svarstomi eilės tvarka arba pagal pranešėjo pageidavimą. Pranešėjui konkrečių siūlymų nepadarius, nariai iš pranešimo kylančius siūlymus gali svarstymui statyti tik po vieną iš karto, paeiliui.

Taisyklės – pagrindinis siūlymas:

- a. daromas tik gavus žodį; kalbančio pertraukti negalima;
- b. turi būti paremtas;
- c. gali būt diskutuojamas;
- d. gali būt papildomas;
- e. sprendžiamas balsų dauguma, išskyrus įstatų pakeitimo specifinę (2/3) balsų daugumą;
- f. neturi pirmenybės prieš kitą siūlymą; neliečia jokio kito siūlymo;
- g. svarstomas, pagal reikalą naudojantis visais šalutiniais ir specifiniais siūlymais.

12.13 SIŪLYMAS NUTARIMĄ „PERSVARSTYTI“ (11 a)

Tikslas: iš naujo svarstyti anksčiau tame pačiame susirinkime ar konferencijoje padarytą nutarimą.

Siūlymo forma: „Siūlau persvarstyti anksčiau (rytiniam posėdyje, vakar) padarytą nutarimą, kuriuo buvo nutarta...“ arba: „nutarimą, liečiantį...“. Pastaba: susirinkimo sekretorius prašomas perskaityti nutarimą, kaip jis buvo užprotokoluotas.

Pagrindinės savybės:

- a. Persvarstyti galima tik tam pačiam susirinkime (ar konferencijoje) nutartą (priimtą ar atmestą) pagrindinį siūlymą ir **tik vieną kartą**. Taip pat galima persvarstyti padarytą nutarimą klausimą atidėti neribotam laikui;
- b. Jei siūlymas PERSVARSTYTI padaromas susirinkimui svarstant kitą siūlymą, jis užrašomas ir svarstomas tik tuo metu svarstomą siūlymą nutarus;
- c. Kadangi siūlymas persvarstyti suspenduoja jau padaryto nutarimo vykdymą, šio siūlymo negalima atidėti arba nukelti. Jis turi būti svarstomas ir nutarimas pabaigus kito siūlymo svarstymą.

Taisyklės – siūlymas „persvarstyti“:

- a. gali būti daromas, bet nebūtinai turi būti svarstomas, pertraukiant kalbantį ar diskusijas kitu reikalu;
- b. turi būti paremtas;
- c. gali būti diskutuojamas ir atidaro diskusijas pagrindinio siūlymo, kurį siūloma persvarstyti, klausimu;
- d. negali būti papildytas;
- e. sprendžiamas balsų dauguma;
- f. neturi pirmenybės prieš joki kitą siūlymą; liečia tik anksčiau **tame susirinkime** padarytą nutarimą;
- g. svarstant galima naudoti siūlymus RIBOTI DISKUSIJAS, BALSUOTI ir ATSIIMTI.

12.14 SIŪLYMAS „ATMESTI ANKSČIAU PADARYTĄ NUTARIMĄ“ (11 b)

Tikslas: panaikinti arba atšaukti bet kada anksčiau priimtą nutarimą.

Siūlymo forma: „Siūlau atmesti (tokią) dieną (tokioje) konferencijoje (ar susirinkime) padarytą nutarimą, liečiantį (tokį ar tokį) klausimą...“

Pagrindinės savybės:

- a. Galima atmesti bet kurį anksčiau padarytą nutarimą, nebent nutarta akcija

jau yra įvykdyta. Šio siūlymo priėmimas, tačiau, liečia tik dabartį ir ateitį, bet negali būti atgalinis (retroaktyvus).

- b. Sprendžiamas balsų dauguma, nebent norima atmesti nutarimą, kuriam priimti buvo reikalinga speciali (2/3) balsų dauguma.
- c. Jei norimam atmesti nutarimui padaryti buvo reikalinga apie jo siūlymą nariams iš anksto pranešti, tas pats galioja siūlymui tą nutarimą atmesti.
- d. Galima siūlyti nutarimą atmesti ir išbraukti iš protokolo.
- e. (Pastaba: protokole pažymima, jog šis nutarimas išbrauktas (tokios datos) nutarimu ir nutarimas neįtraukiamas į jokių viešus nutarimų paskelbimus.)

Taisyklės - siūlymas „atmesti“:

- a. daromas tik gavus žodį; kalbančio ar diskusijų pertraukti negalima; turi būti paremtas;
- b. gali būti diskutuojamas ir atidaro diskusijas pagrindinio klausimo, kurį siūlymą atmesti, klausimu;
- c. negali būti papildytas;
- d. sprendžiamas balsų dauguma (žr. išimtis viršuje);
- e. neturi pirmenybės prieš jokią kitą siūlymą; liečia tik anksčiau padarytą nutarimą;
- f. svarstant galima naudoti siūlymus RIBOTI DISKUSIJAS, BALSUOTI ir ATSIIMTI.

12.15 SIŪLYMAS „TĘSTI LAIKINAI ATIDĖTO SIŪLYMO SVARSTYMĄ“ (11 c)

Tikslas: grąžinti susirinkimo svarstymui ar nutarimui siūlymą, kuris **tame pačiame susirinkime** ar konferencijoje buvo laikinai atidėtas. (žr. #22 LAIKINAI ATIDĖTI).

Siūlymo forma: „Siūlau atnaujinti svarstymą siūlymo, liečiančio ..., kuris buvo atidėtas anksčiau šiame susirinkime (rytiniame posėdyje), laikinai atidėtas (paliktas „atviru“)“ Pastaba: susirinkimo sekretorius

prašomas perskaityti siūlymą, kaip jis buvo užprotokoluotas.

Pagrindinės savybės:

- a. Galima atnaujinti tik pagrindinio siūlymo, kuris buvo padarytas ir laikinai atidėtas einamajam posėdyje ar konferencijoje, svarstymą. Posėdžiui ar konferencijai pasibaigus, visi laikinai atidėti siūlymai pasinaikina ir turi būti daromi iš naujo.
- b. Galima siūlyti tik kai nėra svarstomas kitas siūlymas, tačiau šis siūlymas turi pirmenybę prieš kitus, nesvarstytus, naujus siūlymus.
- c. Jeigu atnaujinamas siūlymas turėjo padarytų ar priimtų papildymų arba jį liečiančių kitų šalutinių siūlymų, šie siūlymai pasilieka galioją, svarstymą atnaujinus.
- d. Siūlymo negalima daryti **tuojau pat po** nutarimo svarstymą laikinai atidėti.

Taisyklės - siūlymas „tęsti“:

- a. daromas tik gavus žodį; kalbančio ar diskusijų pertraukti negalima; tačiau, jei norima šį siūlymą daryti pabaigus kito reikalo svarstymą, pirmininkaujantis turi būti apie tai painformuotas prieš jam duodant žodį kitam nariui nauju reikalu; užtenka pasakyti: „Pone pirmininke, noriu siūlyti tęsti atidėto klausimo svarstymą“;
- b. turi būti paremtas;
- c. negali būti diskutuojamas;
- d. negali būti papildytas;
- e. sprendžiamas balsų dauguma;
- f. turi pirmenybę prieš naujus siūlymus; liečia bet kurį tame susirinkime laikinai atidėtą (tabled) siūlymą;
- g. svarstant negalima naudotis jokiais kitais siūlymais, išskyrus ATSIIMTI.

ŠALUTINIAI SIŪLYMAI

12.16 SIŪLYMAS „SVARSTYMĄ ATIDĖTI NERIBOTAM LAIKUI“ (10)

Tikslas: sutrukdyti (tolimesnes) diskusijas ir nutarimo svarstomu klausimu padarymą; sustabdyti siūlymo svarstymą prieš jį balsuojant.

Siūlymo forma: „Siūlau tolimesnį šio klausimo svarstymą atidėti neribotam laikui“.

Pagrindinės savybės:

- Šį siūlymą priėmus, pagrindinio siūlymo svarstymas nutraukiamas ir toliau einamajam posėdyje ar sesijoje tas siūlymas negali būti svarstomas.
- Šio siūlymo priėmimas gali būti vėliau siūlomas persvarstyti.
- Siūlymą galima daryti ir bet kuriuo darbotvarkės klausimu, bet tik tada, kada tas klausimas jau yra pastatytas susirinkimo svarstymui ir pradėtas svarstyti.

Taisyklės - siūlymas „atidėti neribotam laikui“:

- daromas tik gavus žodį;
- turi būti paremtas;
- gali būti diskutuojamas ir atidaro diskusijas pagrindinio siūlymo, kurį siūloma atidėti, klausimu;
- negali būti papildomas;
- sprendžiamas balsų dauguma;
- turi pirmenybę tik prieš pagrindinį siūlymą; liečia tik pagrindinius siūlymus ir darbotvarkę;
- svarstant, galima naudoti siūlymus RIBOTI DISKUSIJAS, BALSUOTI, ATSIIMTI ir PERSVARSTYTI.

12.17 SIŪLYMAS „PAPILDYTI“ (9)

Tikslas: modifikuoti arba pakeisti padarytą ir svarstomą siūlymą taip, kad jis geriau atitiktų arba aiškiau išreikštų susirinkusiųjų nuomonę ar pageidavimus.

Forma:

- Papildymas pridedant:** „Siūlau svarstomą siūlymą papildyti, po (žodžių)... pridedant (žodžius)...“ arba: „Siūlau svarstomą siūlymą papildyti, tarp (žodžių)...įterpiant (žodžius)...“
 - Papildymas išbraukiant:** „Siūlau svarstomą siūlymą papildyti, išbraukiant (žodžius)...“ arba: „Siūlau iš svarstomo siūlymo išleisti (žodžius)...“
 - Papildymas pakeičiant:** „Siūlau iš svarstomo siūlymo išleisti (žodžius)... ir juos pakeisti (žodžiais)...“ arba: „Siūlau svarstomą pasiūlymą pakeisti sekanciai...“
- Pagrindinės savybės:**
- Neribotai papildyti galima tik pagrindinį siūlymą ir padarytą to siūlymo papildymą.
 - Siūlymai ATIDĖTI IKI TAM TIKRO LAIKO, RIBOTI DISKUSIJAS ir DARYTI PERTRAUKĄ galima papildyti tik laiko ar termino prasme.
 - Siūlymą PERDUOTI KOMISIJAI galima papildyti, detalizuojant komisijos rūšį ar pavadinimą, sudėtį, jos sudarymo būdą ir prijungiant nurodymus komisijai.
 - Papildymas turi būti dalykiškas, t.y. turi turėti kokį nors ryšį su svarstomu klausimu, ar vienaip ar kitaip svarstomą reikalą iš esmės liesti. (Pastaba: jeigu siūlomas papildymas svarstomą klausimą dalykiškai liečia, jis savo prasme gali būti ir priešiškas pačiam siūlymui. Tačiau negalima siūlymo papildyti, siūlant pridėti arba įterpti žodį „ne“. Tuo būdu būtų tik sukeičiama balsavimo „už“ ir „prieš“ eilė ir būtų prasilenkiama su taisykle siūlymą formuluoti teigiama prasme).
 - Galimi dviejų laipsnių papildymai: **pirminiai** ir **antriniai**. Pirminiai liečia patį pagrindinį, tuo metu svarstomą siūlymą. Antriniai yra siūlymai papildyti pasiūlytą ir svarstomą pagrindinio siūlymo papildymą. **Tik po vieną**

kiekvieno laipsnio papildymą galima svarstyti vienu metu. Po to, kada bet kurio laipsnio papildymas jau yra nutartas, galima siūlyti naują to paties laipsnio papildymą. Keli papildymai ir papildymų papildymai gali būti siūlomi vienas po kito, su sąlyga, jog tik po vieną to paties laipsnio papildymą būtų svarstoma vienu metu.

- f. Papildymai, liečią diskutuoti leidžiamus siūlymus, gali būti diskutuojami. Papildymai, liečią nediskutuojamus siūlymus, nediskutuojami. Diskusijose galima kalbėt tik svarstomo papildymo, ne paties pagrindinio siūlymo klausimu, nors galima paaiškinti, kokį efektą siūlymui papildymo nutarimas turėtų.
- g. Vietoj pagrindinio siūlymo papildymo galima siūlyti jį pakeisti kitu, geriau suformuluotu, bet tą patį reikalą liečiančiu siūlymu.
- h. Papildymą galima atsiimti (žr. ATSIIMTI SIŪLYMĄ). Taip pat, jeigu pagrindinį siūlymą padaręs sutinka su siūlomu papildymu ir niekas nėra prieš, papildymas laikomas priimtu.
- i. Jeigu siūlymas atidedamas arba atiduodamas komisijai, kartu atidedami visi su juo surišti svarstomi papildymai.
- j. Papildymai sprendžiami, juos balsuojant atvirksčia jų padarymo eile: papildymo papildymas („antrinis“) pirmiausia, toliau siūlymo papildymas („pirminis“) ir galop pats papildytas (ar, jei atmesta, nepapildytas) pagrindinis siūlymas.

Taisyklės - siūlymas „papildyti“:

- 1. daromas tik gavus žodį;
- 2. turi būti paremtas;
- 3. gali būti diskutuojamas, nebent papildoma nediskutuojama siūlyma;
- 4. gali būti dar vieną kartą papildytas;
- 5. sprendžiamas balsų dauguma, nors pats siūlymas, kuris yra papildomas ir reikalaujant specifinės (2/3) balsų daugumos;

- 6. turi pirmenybę prieš pagrindinį siūlymą ir siūlymą ATIDĖTI NERIBOTAM LAIKUI; liečia tuos siūlymus kurie įmanomi suformuluoti kitaip, t.y. PAGRINDINĮ SIŪLYMĄ, PAPILDYTI, ATIDUOT KOMISIJAI, ATIDĖT IKI TAM TIKRO LAIKO (NUKELT), RIBOTI DISKUSIJAS ir DARYTI PERTRAUKĄ;
- 7. svarstant galima naudoti siūlymus BALSUOT, RIBOTI DISKUSIJAS, PAPILDYTI ir ATSIIMTI.

12.18 SIŪLYMAS „ATIDUOTI KOMISIJAI“ (8)

Tikslas: perduoti svarstomo siūlymo tolimesnį svarstymą specialiai sudarytai ar jau esančiai komisijai arba valdybai, pavedant:

- 1. išstudijuoti, padaryti savas rekomendacijas ir suformuluotą siūlymą pristatyti visuotinio susirinkimo nutarimui; arba,
- 2. laiko taupymo sumetimais, deleguojant pačią komisiją ar valdybą siūlymą nutarti ir jį vykdyti, arba
- 3. sudaryti sąlygas klausimą svarstyti uždaramame posėdyje. (Pastaba: šiuo siūlymu galima taip pat suteikti galimybę išklausti liudininkų parodymų, atidėti siūlymo svarstymą patogesniam laikui arba ir patį siūlymą atmesti, be jokių instrukcijų atiduodant jį komisijai, kuri siūlymui yra nepalanki).

Siūlymo forma: „Siūlau tolimesnį šio klausimo svarstymą (ir nutarimą bei vykdymą) perduoti (nutarimu) (specialiai) komisijai (valdybai)“ arba: „Siūlau kviešti ponus Eksą, Zetą ir Ygriką į komisiją, kuri toliau šį klausimą išnagrinėtų ir pristatytų svarstyti sekančiam susirinkime“.

Pagrindinės savybės:

- a. Jeigu siūlymas padaromas, nespėfikuojant kuriai komisijai norima perduoti ir kaip bei kas tą komisiją sudaro, tokią komisiją kviečia prezidiumas. Pirmininkaujantis gali paprašyti susirinkimo dalyvius tokią

komisiją sudaryti rinkimų ar pasiūlymo ir pritarimo keliu.

- b. Posėdžio dalyviai, šio siūlymo papildymu, atskiru nutarimu arba siūlymą liečiančia protokolo ištrauka gali pateikti komisijai arba valdybai savo nurodymus ir pageidavimus.
- c. Posėdis gali nutarti siūlymo svarstymą iš komisijos vėl gražinti į posėdį, perduoti kitai komisijai arba pats siūlymą nutarti.

Taisyklės - siūlymas „perduoti komisijai“:

1. daromas tik gavus žodį;
2. turi būti paremtas;
3. diskusijos ribojamos tik komisijos parinkimo, sudarymo bei komisijai duodamų instrukcijų klausimais;
4. papildymai ribojami tais pačiais klausimais kaip diskusijos;
5. sprendžiamas balsų dauguma;
6. turi pirmenybę prieš siūlymus PAPILDYTI ir ATIDĖTI NERIBOTAM LAIKUI; liečia tik PAGRINDINĮ SIŪLYMĄ;
7. svarstant, galima naudoti siūlymus PAPILDYTI, BALSUOTI, RIBOTI DISKUSIJAS ir ATSIIMTI.

12.19 SIŪLYMAS SVARSTYMĄ „NUKELTI“ (IKI TAM TIKRO LAIKO) (7)

Tikslas: siūlymo svarstymą ar tolimesnes diskusijas nukelti ir nustatyti laiką, kada tas klausimas bus (toliau) svarstomas.

Siūlymo forma: „Siūlau klausimą nukelti po įždininko pranešimo“ arba: „Siūlau klausimo svarstymą nukelti sekančiam posėdžiui (ar konferencijai) ir jį įrašyti į sekančios konferencijos darbotvarkę, arba: ...ryt dienos pirmajam posėdžiui, antruoju programos punktu“.

1. **siūlymas laikinai atidėti** arba „palikti atviru“, atideda pagrindinio siūlymo svarstymą, nenustatant, kada jis vėl turi būti svarstomas. Šis siūlymas nediskutuojamas ir padarytas nutarimas nustoja

veikęs susirinkimui ar konferencijai pasibaigus;

2. **siūlymas atidėti neribotam laikui** faktinai panaikina padarytą siūlymą, nebent vėliau būtų pasiūlyta tą nutarimą persvarstyti. Jį galima diskutuoti ir jį liečiąs nutarimas taip pat nustoja galioti susirinkimui pasibaigus;
3. **siūlymas nukelti** ne tik atideda svarstymą vėlesniam laikui, bet taip pat ir nustato, kada klausimas turi būti vėl svarstomas. Galima specifiškai, jog klausimo svarstymas būtų įrašomas į tolimesnio posėdžio darbotvarkę specialiu laiku ar specialios darbotvarkės vietoj.

Pagrindinės savybės:

- a. Klausimo svarstymo negalima atidėti susirinkimui, kuris dar nėra numatytas ar paskelbtas arba iki tokio laiko, kada, jau būtų per vėlu padaryti nutarimą terminuotu reikalu.
- b. Bet koks nukeltas pagrindinis siūlymas yra įrašomas į tolimesnę posėdžio ar konferencijos darbotvarkę ir svarstomas pabaigus kitus darbotvarkėje numatytus to posėdžio darbotvarkės klausimus. Toks siūlymas nukelti nutarimas paprasta balsų dauguma.
- c. Jeigu siūlymas nukelti daromas, nurodant specifiškai, kurioje darbotvarkės vietoje ar kurią valandą jis turi būti vėl pradėtas svarstyti ir jei tuo jis nukelia kitą, jau priimtoje darbotvarkėje nuo pradžių esantį klausimą, jam nutarti reikalinga 2/3 balsų dauguma.
- d. Galima siūlyti klausimą nukelti: (1) tolimesniam to pačio posėdžio ar konferencijos laikui ir, jei norima, specifiškai vietą tolimesnėje darbotvarkėje (žr. „o“ aukščiau); (2) kitam susirinkimui ar konferencijai, jeigu norima, specifiškai vietą darbotvarkėje (žr. „o“ aukščiau). Jeigu laikas nspecifikuojamas, nukeltas klausimas svarstomas tarp kitų nebaigtų klausimų; (3) po kurio kito darbotvarkės punkto; jei

specifikuojama „tuojau pat“, tuo nustumiant kitą darbotvarkėje esantį punktą, nutarimui reikalinga 2/3 balsų.

- e. Siūlymo svarstymą galima nukelti ir laiką pakeisti po keletą kartų.
- f. Jei nutarimo nukelti siūlymas dėl kurios nors priežasties vėl nebūtų svarstomas, jis automatiškai tampa nukeltas sekančiam susirinkimui.

Taisyklės - siūlymas „nukelti“:

- 1. daromas tik gavus žodį; kalbančio pertraukti negalima;
- 2. turi būti paremtas;
- 3. diskusijos ribojamos tik nukėlimo priežasčių arba laiko klausimais;
- 4. papildyti galima tik laiko atžvilgiu;
- 5. sprendžiamas balsų dauguma, nebent būtų specifiniai nutarimas tam klausimui laikas tolimesnėje darbotvarkėje; tada reikia 2/3 balsų daugumos;
- 6. turi pirmenybę prieš PERDUOTI KOMISIJAI, PAPILDYTI ir ATIDĖTI NERIBOTAM LAIKUI; liečia tik PAGRINDINĮ SIŪLYMĄ;
- 7. svarstant, galima naudoti siūlymus PAPILDYTI, BALSUOT, RIBOTI DISKUSIJAS ir ATSIIMTI.

12.20 SIŪLYMAS „RIBOTI ARBA PRA- TĖSTI DISKUSIJAS“ (6)

Tikslas: riboti arba nustatyti laiką, per kurį svarstomas klausimas turi būti baigtas diskutuoti, arba pakeisti ar panaikinti anksčiau padarytą diskusijas apribojusį nutarimą.

Siūlymo forma: „Siūlau kalbėtojų laiką riboti penkiomis minutėmis kiekvienam“ arba: „Siūlau diskusijas šiuo klausimu užbaigti trečią valandą (arba per pusvalandį)“ arba: „Siūlau kalbančio laiką pratęsti dar dešimt minučių“.

Pagrindinės savybės:

- a. Galima siūlyti nustatyti arba pakeisti: (1) laiką kiek kiekvienas kalbėtojas gali kalbėti; (2) laiką, kuris skiriamas diskusijoms; (3) kalbėtojų, kuriems

leidžiama dalyvauti diskusijose, skaičių (pvz.: šeši pirmieji užsirašą, po du „už“ ir du „prieš“, kalbėtojų sąrašą uždaryti ir t.t.); (4) diskusijų laiką pratęsti ar kalbėtojų skaičių prailginti. Galima siūlyti ir keletą būdų kartu.

- b. Papildymai galimi tik virš minėtais atžvilgiais.
- c. Esant keliems svarstomiems siūlymams (pvz., prie pagrindinio siūlymo padarytiems ir diskutuojamiems papildymams), siūlytojas turi pažymėti, kuriuo klausimu diskusijos siūlomos riboti. Jei nespacificuojama, diskusijos ribojamos tik einamuoju, vėliausia padarytu klausimu.
- d. Jei siūloma diskusijas bendrai susirinkimo riboti ir tuo metu nėra svarstomas joks siūlymas, siūlymas riboti tampa pagrindiniu siūlymu.

Taisyklės - siūlymas „riboti ar tęsti diskusijas“:

- 1. daromas tik gavus žodį;
- 2. turi būti paremtas;
- 3. negali būti diskutuojamas;
- 4. papildymai galimi tik ribojimo ar pratęsimo prasme;
- 5. sprendžiamas 2/3 balsų dauguma;
- 6. turi pirmenybę prieš siūlymus NUKELTI, PERDUOTI KOMISIJAI, PAPILDYTI ir ATIDĖTI NERIBOTAM LAIKUI; liečia tik diskutuojamus siūlymus;
- 7. svarstant galima PAPILDYTI arba ATSIIMTI.

12.21 SIŪLYMAS „UŽDARYTI DISKUSI- JAS - BALSUOTI“ (5)

Tikslas: sustabdyti diskusijas svarstomu klausimu ar klausimais, užkirsti kelią naujiems šalutiniams siūlymams ir priversti susirinkimą tuojau nutarti svarstomą siūlymą.

Siūlymo forma: „Siūlau uždaryti diskusijas ir klausimą statyti balsavimui“ arba: „Siūlau uždaryti diskusijas ir statyti papildymą (siūlymą nukelti ir t.t.) balsavimui“ arba: „Siūlau uždaryti diskusijas

visais svarstomais klausimais ir statyti juos (ir pagrindinį siūlymą) balsavimui”.

Pagrindinės savybės:

- a. Šio siūlymo negalima daryti, sujungiant jį kartu su kitu siūlymu (pvz., „siūlau nutarti doleriu pakelti nario mokesį ir statau balsavimui“).
- b. Nutarus diskusijas uždaryti, dar galima siūlyti svarstymą laikinai atidėti.
- c. Jeigu siūlymas uždaryti diskusijas ir statyti balsavimui yra specifiniai siūlytojo nekvalifikuojamas, jis liečia tik einamąjį, paskutinį padarytą tuo metu svarstomą siūlymą (papildymą, papildymo papildymą, siūlymą perduoti komisijai ir t.t.) Jeigu norima diskusijas uždaryti keliais arba visais svarstomais klausimais, reikia taip siūlymą formuluoti.

Taisyklės - siūlymas „uždaryti diskusijas ir statyti klausimą balsavimui“:

1. daromas tik gavus žodį;
2. turi būti paremtas;
3. negali būti diskutuojamas;
4. negali būti papildytas;
5. sprendžiamas 2/3 balsų dauguma;
6. turi pirmenybę prieš visus šalutinius siūlymus, išskyrus LAIKINAI ATIDĖTI; liečia tik diskutuojamus siūlymus;
7. netaikomi jokie kiti siūlymai, išskyrus ATSIIMTI.

12.22 SIŪLYMAS „SVARSTYMĄ LAIKINAI ATIDĖTI“ (4) (KLAUSIMĄ PALIKTI ATVIRU)

Tikslas: laikinai atidėti klausimo svarstymą taip, kad susirinkimas, tame pačiam posėdyje ar konferencijoje **nutaręs tęsti laikinai** atidėto klausimo svarstymą, tai galėtų padaryti.

Siūlymo forma: „Siūlau svarstomą klausimą laikinai atidėti“ arba „...klausimą palikti atviru“.

Pagrindinės savybės:

- a. Siūlymas galioja tik einamajam posėdžiui ar konferencijai ir atidedamas tik pagrindinis siūlymas.
- b. Siūlymą laikinai atidėjus, negalima tame pačiam susirinkime ar konferencijoje siūlyti naujo, tokio ar panašaus siūlymo.
- c. Kartu atidedami visi svarstomi papildymai ir kiti tą pagrindinį siūlymą liečią padaryti siūlymai.
- d. Siūlymo negalima daryti, susirinkimui tuojau atmetus siūlymą NESVARSTYTI (žr. # 28).

PRIVILEGIJUOTI SIŪLYMAI

12.23 SPECIALIOS „PRIVILEGIJOS PRAŠYMAS“ (3)

Tikslas: suteikti galimybę padaryti greitą sprendimą tokiu reikalu, kuris liečia nario arba visų susirinkusiųjų patogumą, gerbūvį, teises arba privilegijas arba, jei svarbu, gauti žodį padaryti svarbų, laukti negalintį siūlymą ar pranešimą, pertraukiant kito siūlymo svarstymą.

Siūlymo forma: „Pone pirmininke, prašau specialios privilegijos susirinkusiems!“ Pirmininkas atsiprašo tuo metu kalbantį ir suteikia žodį prašančiam privilegijos. Siūlytojas: „Prašau kalbantį naudotis mikrofonu, nes gale salės nieko negirdėti“ arba: „Pone pirmininke, prašau asmeninės privilegijos“. Pirmininkui leidus, pasakoma ko prašoma (pvz., „turiu už trijų minučių išvykti, prašau vietoj manęs paskirti kitą narį mandatų komisiją“ ir t.t.).

Pagrindinės savybės:

- a. Privilegijos galima prašyti bet kuriuo klausimu, liečiančiu paties prašančio, kito nario ar visų susirinkimo dalyvių tiesioginį gerbūvį, patogumą ar teises.
- b. Jei pirmininkaujantis nelaiko prašymo pakankamai svarbiu, jis gali jį atmesti. Pirmininko sprendimą galima apeliuoti.
- c. Jei pertraukiamas kalbąs kitu reikalu, kalbėtojas prašomas palaukti, kol

specialus klausimas pirmininkaujančio ar jo deleguoto asmens išsprendžiamas ar sutvarkomas.

- d. Privilegiuoti klausimai, kurie liečia visus susirinkusius, turi pirmenybę prieš asmeninio pobūdžio klausimus.
- e. Privilegiuoti klausimai tam tikrais nenumatytais atvejais gali tapti specialiais siūlymais, reikalingais visų susirinkusiųjų sprendimo. Tokių siūlymą (pvz., kad būtų nutarta, jog (šį) jautrų klausimą svarstant, nenariai būtų paprašyti apleisti salę) išklauses pirmininkaujantis sprendžia, ar klausimas yra pakankamai svarbus, jog būtų pertraukiamas einamasis svarstymas. Pirmininko sprendimą galima apeliuoti. Jei specialios privilegijos klausimas pastatomas kaip siūlymas, jis sprendžiamas pagal visas pagrindinio siūlymo taisykles su ta išimtimi, jog jam suteikiama pirmenybė prieš kitą tuo metu svarstomą pagrindinį siūlymą.

Taisyklės – „privilegijos prašymas“ (bet ne „privilegiuotas siūlymas“):

1. jei svarbus, gali pertraukti kalbantį;
2. neturi būti paremtas;
3. negali būti susirinkimo diskutuojamas;
4. negali būti papildytas;
5. nėra balsuojamas;
6. turi pirmenybę prieš visus kitus siūlymus, išskyrus UŽBAIGTI POSĖDĮ ir DARYTI PERTRAUKĄ; neliečia jokio kito siūlymo;
7. gali būti ATSIIMTAS.

12.24 SIŪLYMAS „DARYTI PERTRAUKĄ“ (2)

Tikslas: pertraukti susirinkimą trumpam, nustatytam laikui ar nustatyti laiką, kada jis vėl bus tęsiamas.

Siūlymo forma: „Siūlau penkių minučių pertrauką“ arba konferencijoj: „Siūlau posėdį pertraukti iki rytojaus ryto 8 valandos“.

Pagrindinės savybės: Negalima siūlyti pertraukos, kuri užsitęstų ilgiau, negu

sekančio numatyto ir nutarto posėdžio pradžia arba numatytas konferencijos galas.

Jeigu siūlymas padaromas tada, kad niekas kitas nėra svarstoma, jis tampa paprastu pagrindiniu siūlymu.

Taisyklės - siūlymas „padaryti pertrauką“:

1. daromas tik gavus žodį;
2. turi būti paremtas;
3. diskusijos ribojamos tik pertraukos reikalingumo, laiko ar ilgumo klausimais;
4. galima papildyti tik laiko ar ilgumo prasme;
5. sprendžiamas balsų dauguma;
6. turi pirmenybę prieš visus siūlymus, išskyrus UŽBAIGTI POSĖDĮ;
7. gali būti PAPILDYTAS ir ATSIIMTAS.

12.25 SIŪLYMAS „UŽBAIGTI POSĖDĮ“ (1)

Tikslas: baigti einamąjį posėdį ar konferenciją.

Siūlymo forma:

1. **nesąlyginis** siūlymas: „Siūlau šį posėdį baigti“.
2. **sąlyginis** siūlymas: pvz.: „Siūlau nutarti, kad jeigu pranešėjas, šventės reikalu neatvyks iki šeštos valandos, posėdį tada baigti.“ arba: „Siūlau posėdį baigti už pusvalandžio“ arba: „...baigti penktą valandą“.

Pagrindinės savybės:

- a. Nesąlyginis siūlymas yra privilegiuotas, t.y. turi pirmenybę prieš visus kitus siūlymus ir jei priimtas, vykdomas tuojau. Negali pertraukti kalbančio ar balsavimo.
- b. Sąlyginiai siūlymai svarstomi kaip paprasti pagrindiniai siūlymai.
- c. Jeigu tuo metu, kada padaromas siūlymas posėdį užbaigti, yra nesvarstytų svarbių reikalų, susirinkimas turi būti apie tai painformuotas prieš balsuojant.
- d. Jeigu posėdžio pabaiga yra nustatyta darbotvarkėje arba anksčiau padarytu nu-

tarimu, tam laikui atėjus, pirmininkaujantis privalo pertraukti kalbantį ir tai susirinkimui pranešti. Nariai gali nutarti posėdį baigti, jo laiką pratęsti arba nustatyti naują posėdžio pabaigos laiką.

Taisyklės - siūlymas „posėdį užbaigti“:

1. daromas, tik gavus žodį;
2. turi būti paremtas;
3. negali būti diskutuojamas;
4. negali būti papildomas;
5. sprendžiamas balsų dauguma;
6. turi pirmenybę prieš visus kitus siūlymus; neliečia jokio kito siūlymo;
7. galima atsiimti.

ATSITIKTINIAI SIŪLYMAI

12.26 PIRMININKO SPRENDIMO „APELIACIJA“ (A)

Tikslas: suteikti galimybę susirinkimo dalyviams nutarimo būdu pritarti pirmininkaujančio padarytam sprendimui ar patvarkymui arba jį atmesti.

Forma: (Neprivaloma gauti žodį) „Pone pirmininke, apeliuoju jūsų sprendimą“. Jeigu apeliacija tuojau kito nario paremiama (žr. PAREMTI). Pirmininkas praneša, jog jo padarytas sprendimas yra apeliuojamas ir gali trumpai paaiškinti priežastis, kodėl tokį sprendimą jis padarė. Apeliuotojas gali trumpai paaiškinti, kodėl jis nesutinka. Balsavimui statoma: „Visi tie, kurie pritaria pirmininkaujančio padarytam sprendimui, prašau pakelti rankas“; „Visi kurie nepitaria“. „Pirmininko sprendimas yra palaikytas“; arba: „Pirmininko sprendimas atmestas“.

Pagrindinės savybės:

- a. Galima apeliuoti bet kurį pirmininkaujančio sprendimą, bet ne jo atsakymą tiesioginį klausimą.
- b. Galima apeliuoti tik tuojau pirmininkaujančiam sprendimą padarius arba tuoj pertraukiant po to pradėjusį kalbėti.

Apeliuot negalima, jei yra pradėtas tolimesnis klausimo svarstymas.

- c. Diskusijose galima kalbėti tik trumpai ir tik po vieną kartą.
- d. Jeigu pirmininkaujantis pakeičia savo sprendimą, apeliacijos klausimas atpuola ir jis nebalsuojamas.
- e. Balsams pasidalinus lygiomis, laikoma, jog yra pritarta pirmininko sprendimui (nutariama „už“).

Taisyklės – „apeliacija“:

1. gali pertraukti kalbantį, jei tai padaroma tuojau pirmininkui savo sprendimą paskelbus;
2. turi būti paremtas;
3. gali būti diskutuojamas (ribotai);
4. negali būti papildytas;
5. sprendžiamas balsų dauguma (pirm. sprendimui pakeisti dauguma turi būti „prieš“);
6. sprendžiamas tuojau; liečia tik pirmininkaujančio padarytą sprendimą ar patvarkymą;
7. svarstant galima siūlyti UŽDARYTI DISKUSIJAS IR BALSUOTI, RIBOTI DISKUSIJAS ir galima ATSIIMTI.

12.27 SIŪLYMAS „LAIKINAI SUSPENDUOTI TAISYKLES“ (B) (PAKEISTI DARBOTVARKĘ)

Tikslas: suteikti galimybę pakeisti ar aplenkti kokią nors procedūrinę taisyklę arba sustatytą ir priimtą darbotvarkę.

Siūlymo forma: „Siūlau laikinai suspenduoti taisyklę, reikalaujančią išklausti visų pranešimų ir tik tada klausti klausimus“, (jei tokia taisyklė yra), arba „siūlau išdininko pranešimą iš ryt dienos atkelti šiandien po pietų“, jei taip buvo įrašyta priimtoje darbotvarkėje.

Pagrindinės savybės:

- a. Suspenduoti galima grynai procedūrinės, pačios organizacijos priimtas taisykles.

- b. Negalima suspenduoti pagrindinių parlamentarinių taisyklių.
- c. Taisyklės galima suspenduoti tik trumpam laikui, specialiam tikslui atsiekti. Suspendavimas pasibaigia, kada tikslas atsiekiamas.

Taisyklės - siūlymas „laikinais suspenduoti taisyklės“:

- 1. daromas tik gavus žodį;
- 2. turi būti paremtas;
- 3. negali būti diskutuojamas ar papildomas;
- 4. sprendžiamas 2/3 balsų dauguma;
- 5. turi būti sprendžiamas tuojau;
- 6. neliečia jokio siūlymo, gali būti ATSIIMTAS.

12.28 SIŪLYMAS „NESVARSTYTI“ (C)

Tikslas: visiškai išvengti siūlymo ir diskusijų arba nutarimo koku klausimu, kuris susirinkusiems gali būti įžeidžias, nepriimtinas, nereikalingas, nenaudingas, ginčytinas, ne vietoj padarytas arba dėl kitų rimtų priežasčių tuo metu nesvarstytinas.

Siūlymo forma: (Tuoju po to, kada galimai netinkamas siūlymas pirmininko pristatomas susirinkimui ir nelaukiant gauti žodį): „Pone pirmininke, siūlau šio klausimo nesvarstyti“.

Pagrindinės savybės:

- a. Nesvarstyti galima siūlyti tik pagrindinį siūlymą.
- b. Negalima siūlyt nesvarstyti siūlomų statuto pakeitimų, pranešimų ir t.t.
- c. Šio siūlymo negalima daryti po to, kada klausimas jau yra pradėtas svarstyti, t.y. prasidėjus diskusijoms.
- d. Pirmininkas savo nuožiūra gali neduoti eigos absoliučiai neišmintingiems ar nereikalingiems, ne laiku padarytiems siūlymams, trukdantiems laiką ar posėdžio rimtį, tačiau jo sprendimą galima apeliuoti.

Taisyklės - siūlymas „nesvarstyti“:

- 1. gali pertraukti kitą kalbantį;

- 2. turi būti paremtas;
- 3. negali būti diskutuojamas ar papildomas;
- 4. 2/3 balsų turi būti „prieš“ klausimo svarstymą, kad jis nebūtų svarstomas;
- 5. turi būti sprendžiamas tuojau;
- 6. liečia tik pagrindinius siūlymus; galima ATSIIMTI.

PAGEIDAVIMAI

12.29 PAGEIDAVIMAS „DĖL TVARKOS“ (D)

Tikslas: atkreipti pirmininkaujančio ir dalyvių dėmesį į pasitaikiusią klaidą, prasiilenkimą su susirinkimų tvarkos (parlamentarinė) taisyklėm ar tinkamo, priimto elgesio normomis ar nuostatais.

Forma: (palaukiant gauti žodžio): „Pone pirmininke, prašau dėl tvarkos!“. Pirmininkas pertraukia einamąją procedūrą ir sako „Prašau“. Narys paaiškina, kur su tvarka buvo prasilenkta (pvz., „pirmininkas prasiilenkia su parlamentarine tvarka, leisdamas papildyti siūlymą po to, kai buvo padarytas ir paremtas siūlymas diskusijas uždaryti“).

Pagrindinės savybės:

- a. Dėl tvarkos galima kalbėti tik labai trumpai ir tik nurodant, kur su tvarka yra prasilenkta, bet negalima diskutuoti ar „ta proga daryti“ „kitą, geresnį“ siūlymą.
- b. Pirmininkas sprendžia, ar nurodymas arba pastaba yra vietoje („tvarkoje“). Prieš nusprenddamas, pirmininkaujantis gali pasitarti su kitu nariu ar organizacijos parlamentaru. Pirmininko sprendimą galima apeliuoti.
- c. Dėl tvarkos galima kalbėti tik tuoju, prasiilenkimui ar klaidai įvykus. Vėliau pastabą galima daryti tik, jei yra aiškiai prasilenkta su statutu ar vietos įstatymais.
- d. Iškilus abejojimui arba svarbiam ar komplikuojamam klausimui, pirmininkas gali pageidavimą „dėl tvarkos“ statyti balsavimui. Tokiu būdu galima nuspręsti

klausimą, ar pvz. kalbėtojas kalba į temą, ar siūlomas papildymas dalykiškai liečia svarstomą

Taisyklės – „dėl tvarkos“:

1. gali pertraukti kalbantį ar bet kokią kitą posėdžio eigą;
2. neturi būti paremtas;
3. negali būti jokių diskusijų, nebent pirmininkas stato klausimą susirinkusiųjų balsavimui;
4. negali būti papildytas;
5. nebalsuojamas – sprendžia pirmininkaujantis; (jei statomas balsavimui - sprendžia dauguma);
6. sprendžiamas tuojau;
7. liečia tik padarytą klaidą arba nesilaikymą taisyklių, gali būti atsiimtas.

12.30 PAGEIDAVIMAS „PASIINFORMUOTI, PAKLAUSTI“ (E)

Tikslas: (1) paklausti pirmininkaujančio procedūrinį ar siūlymą liečiantį klausimą, paprašyti taisyklės ar eigos paaiškinimo, siūlymo suformulavimo patikslinimo, padaryto sprendimo paryškinimo ar pan., (2) pastatyti ne diskusinio pobūdžio klausimą kalbančiam arba siūlymą darančiam nariui.

Forma: (jei svarbu, nebūtina gauti žodį): „Pone pirmininke, aš turiu klausimą“. Pirm. nutraukia einamąją procedūrą ir leidžia paklausti. Narys: „Ar būtų galima dabar siūlymą papildyti?“ arba: „Ar galiu paklausti kalbantį, ką jis turi galvoje, kada sako ...“. Jei kalbėtojas sutinka, klausimas vietoj.

Pagrindinės savybės:

- a. Klausimas visada adresuojamas pirmininkaujančiam, kuris turi paklausti kalbantį, ar jis sutinka, kad jam būtų statomas klausimas. Kalbėtojas gali ir nesutikti.
- b. Pirmininkas gali klausimo ir nepriimti arba atsakymą atidėti vėlesniam laikui, kada nebus trukdoma eiga, ar gali paprašyti, kad paaiškintų kas kitas. Galima apeliuot.

- c. Pirmininkas turi pažiūrėti, kad nereikalingais klausimais nebūtų trukdoma posėdžio eiga. Pvz., jis nėra įpareigotas aiškinti taisyklės, kuri neliečia einamojo svarstymo.

Taisyklės - pageidavimas „paklausti“:

1. Gali pertraukti kalbantį, tik jeigu klausimas yra būtinas ir prisidės prie svarstymo aiškumo;
2. neturi būti paremtas;
3. negali būti diskutuojamas ar papildomas;
4. nebalsuojamas, sprendžia pirmininkaujantis;
5. turi būti sprendžiamas tuojau;
6. neliečia jokio siūlymo; galima ATSIIMTI.

12.31 PAGEIDAVIMAS „ATSIIMTI SIŪLYMĄ“ (F)

Tikslas: suteikti teisę siūlymą padariusiam nariui jį panaikinti, kad jis nebūtų svarstomas.

Forma: (1) jei siūlymas pirmininkaujančio nepristatytas svarstymui: „Savo siūlymą atsiimu“. Pirm.: „Siūlymas yra atsiimtas“. (2) jei siūlymas pristatytas svarstymui: „Norėčiau savo siūlymą atsiimti“. Pirm.: „Ponas Kopūstas pageidauja savo siūlymą atsiimti. Ar yra kas nors prieš?“ Jei nėra: „Siūlymas atsiimtas“: jei kas nors prieš, statoma balsavimui.

Pagrindinės savybės:

- a. Siūlymą galima atsiimti iki kol jis nėra balsuojamas.
- b. Jei yra svarbesnių klausimų, pirmininkas gali paprašyti siūlytoją savo siūlymą atsiimti. Galima nesutikti, tada svarstoma.
- c. Jei pasiūlymas atsiimamas jį pradėjus svarstyti, jis įrašomas į protokolą, pažymint, kad buvo atsiimtas.

Taisyklės - pageidavimas „siūlymą atsiimti“:

1. daromas tik gavus žodį;
2. neturi būti paremtas;
3. negalima diskutuoti ar papildyti;

4. nebalsuojamas, nebent kas nors prieš, tada sprendžiamas balsų dauguma;
5. turi būti sprendžiamas tuojau;
6. liečia visus siūlymus; negalima ATSIIMTI.

12.32 PAGEIDAVIMAS „SIŪLYMĄ PADALINTI“ (G)

Jei siūlomas svarstymui klausimas susideda iš dviejų ar daugiau aiškių, atskirų dalių, jį galima svarstyti padalinus.

Padalinti gali pirmininkaujantis arba padalinti ir kaip padalinti gali pasiūlyti narys. Jei kas prieš - balsuojama.

Taisyklės - pageidavimas „siūlymą padalinti“:

1. daromas tik gavus žodį;
2. neturi būti paremtas;
3. negali būti diskutuojamas ar papildomas;
4. nebalsuojamas, nebent kas nors prieš; tada sprendžia balsų dauguma;
5. sprendžiamas tuojau;
6. liečia tik pagrindinį siūlymą; galima ATSIIMTI.

Pagrindiniai reikalavimai:

- a. Galima prašyti perskaičiuoti dar balsavimo pasekmių ir nepaskelbus.
- b. Negalima trukdyti posėdžio eigos, prašant perskaičiuoti aiškius balsavimo rezultatus.
- c. Jei pirmininkaujantis abejoja, ar gerai balsus nuspėjo ar suskaičiavo, jis gali prašyti pabalsuoti dar kart arba pabalsuoti atsistojimu.

Taisyklės - pageidavimas „perskaičiuoti“:

1. gali pertraukti kalbantį ar kitą posėdžio eigą, bet tik tuojau po balsavimo;
2. neturi būti paremtas;
3. negali būti papildomas ar diskutuojamas;
4. nebalsuojamas;

5. sprendžiamas tuojau;
6. liečia neaiškias balsavimo pasekmes.

KITOS TAISYKLĖS

12.34 NEAIŠKUMAI

Iškilius šiose taisyklėse nenumatyta ar nepilnai aptarta situacijai ar reikalui, naudojama **Robert's Rules of Order, Revised** taisyklėmis, kiek jos nesikerta su šiomis taisyklėmis ir JAV LB čarteriu bei įstatais.

Šios taisyklės yra JAV LB Įstatų ir Taisyklių dalis, JAV LB VI-sios Tarybos priimtos New Yorko sesijoje 1973 metų balandžio mėnesio 28 dieną.

Naudoti šaltiniai:

Baird, John E., **A Guide to Conducting Meetings**. New York, Nashville: Abington Press, 1965

Davidson, Henry A., **Handbook of Parliamentary Procedure**. New York: The Ronald Press Company, 1955

Jones, O. Garfield, **Parliamentary Procedure at a Glance**. New York: Appleton-Century, 1949.

Robert, Henry M., **Robert's Rules of Order, Revised**. Chicago: Scott, Foresman and Company, 1951.

Paruošė: Arvydas Barzdukas, JAV LB Penktosios Tarybos sekretorius.

PAGRINDINĖS SIŪLYMŲ TAISYKLĖS IR EILĖS TVARKOS LENTELĖ

SIŪLYMAI IR JŲ EILĖ	AR GALI PER-TRAUKTI KALBANTĮ?	AR TURI BŪTI PAREMTAS?	AR GALIMA DISKUTUOTI?	AR GALIMA PAPILDYTI?	NUSPRENDŽIANTIS BALSAS	KURIUOS SIŪLYMUS LIEČIA?	KURIE KITI SIŪLYMAI GALI BŪTI PRI- TAIKOMI SVARSTY- TOJO EIGOJE?
PRIVILEGIJUOTI SIŪLYMAI:							
UŽBAIGTI POSĖDĮ	NE	TAIP	NE	NE	DAUGUMOS	JOKIŲ	JOKIE
DARYTI PERTRAUKĄ	NE	TAIP	RIBOTAI	RIBOTAI	DAUGUMOS	JOKIŲ	RIBOTAI
PRAŠYTI SPEC. PRIVILEGIJOS	JEI SVARBU	TAIP	NE	NE	PIRMININKO SPRENDIMAS	JOKIŲ	JOKIE
ŠALUTINIAI SIŪLYMAI:							
SVARSTYMAŲ LAIKINAI ATIDĖTI	NE	TAIP	NE	NE	DAUGUMOS	PAGRINDINĮ	JOKIE
BALSUOTI UŽDARYTI DISKUSIJAS	NE	TAIP	NE	NE	2/3	VISUS	JOKIE
RIBOTI/PRAŤESTI DISKUSIJAS	NE	TAIP	NE	TAIP	2/3	DISKUTUOTI	PAPILDYTI
SVARSTYMAŲ NUKELTI IKI TAM TIKRO LAIKO	NE	TAIP	RIBOTAI	TAIP	DAUGUMOS	PAGRINDINĮ	PAPILDYTI BAL- SUOTI RIBOTI DISKUSIJAS
PERDUOTI KOMISIJAI	NE	TAIP	TAIP	TAIP	DAUGUMOS	PAGRINDINĮ	"
PAPILDYTI	NE	TAIP	TAIP	TAIP	DAUGUMOS	PAGRINDINĮ	"
SVARSTYMAŲ ATIDĖTI NERIBOTAM LAIKUI	NE	TAIP	TAIP	NE	DAUGUMOS	PAGRINDINĮ	"
ESMINIAI SIŪLYMAI:							
PAGRINDINIS AR NUTARIMUI SIŪLYMAS	NE	TAIP	TAIP	TAIP	DAUGUMOS	JOKIŲ	VISI KITI SIŪLYMAI
PERSVARSTYTI	TAIP	TAIP	TAIP	NE	DAUGUMOS	PAGRINDINĮ	BALSUOTI RIBOTI DISKUSIJAS
ATMESTI JAU PADARYTĄ NUTARIMĄ	NE	TAIP	TAIP	NE	DAUGUMOS	PAGRINDINĮ	"
TĖŠTI LAIKINAI ATIDĖTO SIŪLYMO SVARSTYMAŲ	NE	TAIP	NE	NE	DAUGUMOS	PAGRINDINĮ	"
ATSITIKTINIAI SIŪLYMAI IR PAGEIDAVIMAI (EILĖS TVARKOS NETURI):							
APELIUOTI PIRMININKO SPRENDIMĄ	TAIP	TAIP	TAIP, VIENĄ KARTĄ	NE	DAUGUMOS	PIRMININKO SPRENDIMĄ	"
LAIKINAI SUSPENDUOTI TAISYKLES	NE	TAIP	NE	NE	2/3	JOKIŲ	JOKIE
NESVARSTYTI	TAIP	TAIP	NE	NE	2/3	PAGRINDINĮ	JOKIE
DĖL TVARKOS	TAIP	NE	NE	NE	SPRENDŽIA PIRMININKAS	KLAIDĄ NETVARKĄ	JOKIE
PAKLAUSTI	JEI SVARBU	NE	NE	NE	NEBALSUOJAMA	JOKIŲ	JOKIE
ATSIIMTI SIŪLYMĄ	TAIP	NE	NE	NE	NEBALSUOJAMA	VISUS	JOKIE
PADALINTI SIŪLYMĄ	NE	NE	NE	NE	SPRENDŽIA PIRMININKAS	PAGRINDINĮ	JOKIE
PATIKRINTI BALSAVIMĄ AR PER- SKAIČIUOTI BALSUS	TAIP	NE	NE	NE	NEBALSUOJAMA	BALSAVIMĄ	JOKIE